Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 45 (13534) | 1974 оной февралиин 22, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Нүхэр Алексей Николаевич КОСЫГИНДА

Дала наһа хүрэһэнтэйтнай дашарамдуулан, Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Танине КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Партийна болон гүрэнэй элдэб тушаалнуудые даажа байхадаа, коммунис байгуулалтын хэрэгтэ, марксизм-ленинизмын агууехэ суртал бодолнуудта хизааргүй үнэн сэхээр алба хэхэ ябадалда өөрынгөө хүсэ, дүй дүршэлые зорюулнат. Та, Алексей Николаевич, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр хүдэлжэ байхадаа, арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ, Совет социалис гүрэнөө бэхижүүлхэ зорилготой партиин хараа бодолые саашадань бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнат.

Манай партиин ба совет арадай аша туһада, коммунизмын түгэс илалтын аша туһада ута наһа наһалжа, элүүр энхэ ябахыетнай, саашадаа үрэ түгэсөөр ажаллахыетнай манай хүндэтэ хани, нүхэр Алексей Николаевич, Тандаа үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ | **СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ** | **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

А. Н. КОСЫГИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙ НҮХЭР А. Н. КОСЫГИНИИЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР, «ХАДУУР БА БАЛТА» ГЭЖЭ ХОЁРДОХИ АЛТАН МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө, дала наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, нүхэр Алексей Николаевич **Косыгиние Ленинэй** орденоор, **«Хадуур ба Балта» гэжэ хоёрдохи алтан медаляар** шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва, Кремль.
1974 оной февралиин 20.

СССР-эй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН НЭРЭМЖЭТЭ КРАСНОЯРСКА ГЭС-ые АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГШАД, БАРИЛГАШАД, ХАБСАРГАГШАД, ПРОЕКТ ЗОХЁОГШОД, МАШИНА БҮТЭЭГШЭД БОЛОН БАРИЛГАДА ХАБААДАҺАН БҮХЫ ХҮНҮҮДТЭ

Хүндэтэ нүхэд!

Дэлхэй дээрэхи эгээн томо энэ гидроэлектростанциин амжалтатайгаар ашаглалгада оруулагдаһантайнь, жэл соо 20 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргаха гэжэ проектээр хараалагдаһан хэмдэ богонихон болзор соо хүрэһэнтэйнь, энэ шухала түсэблэлгын хэмжээе горитойгоор үлүүлһэнтэйнь дашарамдуулан, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Красноярска ГЭС-ые ашаглалгада оруулагшадай, барилгашадай, хабсаргагшадай, проект зохёогшодой, машина бүтээгшэдэй коллективүүдые, барилгада хабаадаһан бүхы хүнүүдые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Красноярска гидроэлектростанциин хүдэлмэрилэгшэд 1973 ондо абаһан социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргээ, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид бэелүүлээ, жэлэй эсэс хүрэтэр хоёр миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ Сибириин нэгэдхэгдэмэл энерго-системэдэ нэмэжэ үгөө гэжэ сэдьхэлээ ехээр ханан тэмдэглэнэбди.

Барилгашад, хабсаргагшад, проект зохёогшод, машина бүтээгшэд шэн зоригтойгоор, шадамар бэрхээр ажаллажа, барилгын ба хабсаргаха хүдэлмэриин эрхим шанар хангаһанайнь, энэ гайхамшаг гидроэлектростанциие барихадаа, инженернэ түрүү онол аргануудые, эрхим шэнэ түхеэрэлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэһэнэйнь ашаар иимэ амжалта туйлагдаха аргатай болоһон байна.

Енисей мүрэн дээрэхи ажалай баатаршалгада хабаадагшад КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдые, табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы мэргэжэл шадабаряа, хүсэеэ гаргаха гээд этигэжэ байһанаа КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элирхэйлэн мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ | **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

Һодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

[Х]ОНИШОД-ЗУУТАН [Т]ОЛОШОРНО

[Ү]ндэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэл[д]э колхозоймнай хонишод нилээд амжалтатайгаар [а]жаллажа гараһан юм. Ажахын зуун хонин бүри[һөө] 91 хурьган томо болгогдожо, хонин бүри[һөө] 4.6 килограмм нооһон хайшалагдаа һэн. Кол[хоз]ой түрүү хонишод Г. Шойбонов, В. Янданов, [...] Янданов, Г. Халударов, Ц-Д. Мурдонова гэг[шэ]д зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьга түл[жүүл]һэн юм.

[Т]ээд хонишоднай энээгээр һанаагаа амарангүй, [1974] ондо бүри ехэ амжалта туйлахаар тэмсэжэ [байһа]н һэн. Бүри халуун намарһаа хонидоо һайса [тар]галуулха, үрэжүүлгээ түргэнөөр, һайнаар үн[гэргэ]хэ гэжэ оролдоһон байна. Түрэхэ хонидоо [...]аар эдеэлүүлээ. Ноябрь һараһаа хонидтоо [...] талханай зүйл эдюулжэ захалһан гэшэ. [Хони]доойнгоо байра үбэлжэлгэдэ нарин нягтаар [...]ээ. Тиигээд хонишон бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн [уял]га абажа, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ [ор]соо.

[Эд]э үдэрнүүдтэ түл абаха хүдэлмэри дүүрэн тэжэ байна. Бүхыдөө 3860 хонидһоо 3728 хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Тиигэжэ колхозой зуун хонин бүриһөө 96 хурьган абтанхай. Үшөө олон хонид хурьгалхаар хүлеэгдэнэ.

Мүнөө үедэ колхозой эхэ хонидой 14 отарын 7-донь зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьгад абтаад байна. Жэшээнь, коммунист, областной партийна конференциин делегат Владимир Сундуевич Янданов зуун хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлнэ. Ахалагша хонишон Ринчин Сундуевич Яндановай отарада зууһаа 105, Ленинэй орденто Гатап Цыбикович Шойбоновойдо — 105, комсомолой областной конференциин делегат Геннадий Шойбоновой отарада — 105, комсомолец Радна-Самбу Токуреновэйдэ — 100, Цырен-Дулма Мурдоновагай отарада — 104, Геннадий Халударовайда — 100 хурьган абтаад, һайнаар томо болгогдожо байнхай. Һаяар зуутанай тоодо Гавриил Ябжановай, Сима Шобоевагай отарынхид орохоёо байна.

Тиигэжэ колхознай энэ жэлдэ зуун хонин бүриһөө зуун хурьга түлжүүлхэ аргатай болоод байна. Энэмнай КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада манай бодото харюу болохо гээшэ.

А. ИРИНЧЕЕВ,
Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД ХАРААЛАГДАНА

Зэдын аймагай колхоз, совхозуудта партийна хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ, КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбтэ даабари сүм дүүргэхын тулада үндэр зорилгонууд хараалагдана.

Һаяхан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо иимэ суглаанай болоходонь, Р-Д. Ч. Балдановай хүтэлбэрилдэг тракторна хоёрдохи бригадын механизаторнууд угтамжын түсэб абажа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута механизатор, Социалис Ажалай Герой Е. Н. Бутаковой даадаг бригадые мүрысөөндэ уриба.

Түрүүн абаһан социалис уялгануудаа үшөөтынхид шэнэлжэ, 1974 ондо гектар бүриһөө 14,5 центнер орооһото ургамалнуудые, 12 центнер үбһэ, 150 центнер кукурузын ногоо хуряахаар шиидэнхэй. Тиихэдэ февралиин 23 болотор тракторнууд булта заһа барилагдаад байха ёһотой.

Колхозой правлени болон парткомой хамтын заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа, нэгэн дуугаар баталагдан абтаба. Ажахын малшад зуун эхэ хонин бүриһөө 92 хурьга, зуун үнеэн бүриһөө 85 тугал тэнжээн абажа, гүрэндэ худалдагдаха бодо малайнгаа 80 процентынь тон тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааха зуураа, тэд бүриинь шэгнүүрые 350 килограммда хүргэхэбди гэжэ бэеэ уялгална.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацинуудта үнгэргэгдэһэн суглаанууд дээрэ ажахын коммунистнууд малай гарзаталгые үсөөрүүлгэдэ, түл абалгые гуримшуулгада, мал шахалгада горитой туһа хүргэмөөр хэмжээ ябуулгануудые хараалаа. Мүн колхозой һаалишад 1974 ондо һаамхай үнеэн бүриһөө 2.400 килограмм һү һааха уялга абаһан байна. Тиихэдэ түрүү һаалишан, пенсионер Надежда Бадмаевна Шергина үнеэн бүриһөө 2.700 килограмм һү һаахаб гэжэ найдуулна.

Торийн совхозой нэгэдэхи отделениин коммунистнууд хабарай тарилгада хэр бэлдэжэ байһанаа зүбшэн хэлсэбэ. Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд, отделениие эрхилэгшэ И. М. Поломошнов, бригадир И. П. Головкин, парткомой гэшүүн В. П. Ломухин болон бусад запчастьнуудай дутаһанһаа боложо, сеялкэнүүдые заһабарилга унжагайрна гэжэ һанаагаа зобонгёор мэдүүлбэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Торийн совхоздо үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Тэндэ КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга зүбшэгдэнэ, социалис уялганууд абтана. Алцагай, Хулдаадай, Торийн отделенинүүдтэ, мүн совхозрабкоопто иимэ суглаанууд боложо дүүрэе.

М. ГАЛСАНОВ.

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент Д. Дугаровай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Ахын аймагай «50 лет Октября» колхозой адуушан Фёдор Бакшахановые харанат. Энэ нүхэрнай олон жэлэй туршада таһалгаряагүй колхозойнгоо адуун һүрэгые харууһалхадаа, дүршэлтэй бэрхэ байжа, ажалдаа эрхим амжалта туйлана.

Жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй эмээл морниндоо мордожо, һүрэг адуу манаха гээшэ хилбар хэрэг бэшэ юм. Үбэлэй янгинама хүйтэндэ гү, али нажарай сахилгаата һүни ямар нэгэн гүүнэй унагалбал, унагыень заабол тодожо абаха ушар яһала үзэгдэдэг. Хэды нимэ бэрхэтэйшье һаань, тэрэ нёдондо 100 гүүн бүриһөө 70 унага түлжүүлжэ, аймаг дотороо шалгарһан байна. Харин байгша ондо Федор Бакшаханов урда туйлаһан амжалтаяа улам батадхахаар зэһэнхэй, шударгыгаар ажаллаһан зандаа.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Ардасаанай леспромхозой модошод байгша оной эхинһээ Хурамхаанай леспромхозой жэшээгээр халаан хахад соо модо бэлэдхэдэг болоо. Юһэн бригадын орондо найман хүнһөө бүридэһэн 3 бригада ойдо хүдэлнэ. Бригада бүхэн 2 мянган кубометрһээ дээшэ модо бэлэдхэн, таллуулдаг болоо.

Владимир Михайлович Коориной даадаг бригадын хүдэлмэришэд халаан соогоо 100 — 110 кубометр модо бэлэдхэжэ, бэшэнэйнгээ дундаһаа шалгарна. Модо бэлэдхэхэ түрүү дүй дүршэл хэрэглэһэнэй ашаар, олон хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ ажалһаа сүлөөлэгдэжэ, бэшэ ажалда табигдаа.

В. ШАПОВАЛОВ.
Сэлэнгын аймаг.

[РЕСП]УБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ [...]ХА, ҺҮ ТУШААХА I КВАРТАЛАЙ [ТҮС]ЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1974 оной февралиин 16-най мэдээн
(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан: түсэбэй дүүргэлтэ	Мяхан: нёдондо-нойхитой сасуулхада	Һүн: түсэбэй дүүргэлтэ	Һүн: нёдондо-нойхитой сасуулхада
[...]ганай	81	106	39	99,0
[...]гын	79	80	31	72
[...]турэй	31	46	57	111
[...]н	53	41	55	138
[...]тын	42	176	54	132
[...]айн	35	54	57	132
[...]аминай	89	62	48	110
[...]нскын	29	68	45	108
[...]нгын	26	30	49	123
[...]мхаанай	0,9	1	47	124
[...]тын	29	36	58	113
[...]р-Шэбэрэй	15	18	55	128
[...]	—	—	17	44
[...]байкалиин	71	52	47	106
[...]о-Байгалай	150	12	71	75
		дахин		
[...]нгын	68	67	55	110
[...]н-Үдын	42	38	65	115
[...]энэй	91	66	55	122
[...]н	65	86	46	120
[Ре]спублика [бү]хыдөө	**44**	**51**	**53**	**117**

ҺҮНЭЙ ШАНАР ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Республикын колхоз, совхозуудһаа гүрэнэй стандартда хүрэхөөр шанартай һү абаха тухай асуудалаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан тусхай тогтоол гаргаһан байна. Энэ тогтоолынь РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тэсгэн абаһан тогтоолһоо үндэһэтэй.

Тус тогтоолой ёһоор, саашадаа гүрэнэй худалдан абадаг һүнэй сэн шанарайнь зэргээр тодорхойлогдодог болохонь. Жэшээнь, колхоз, совхозуудһаа абтадаг һүн тоһолиггоороо тогтоогдомол хэмжээндэ хүрэһэн, шанараараа 1-дэхи сортын байбалнь, 1 тонным түлөө 235 түхэриг, 2-дохи сортын һаань — 220 түхэриг, тэрэнһээ доогуур шанартайда — 209 түхэриг түлэхэ юм. Холын хойто аймагуудта 1-дэхи сортын һүн 300 түхэриг, 2-дохи сортын — 280 түхэригөөр сэгнэгдэхэ. Айлнуудһаа худалдагдажа абтадаг һүн хоёрдохи сортынхёор түлэгдэхөөр хараалагдаба.

Хэрбээ тушаагдан абтаха үедөө һүнэй плюс 10 градусһаа дээшэ бэшэ температуратай байбалнь, тонно бүхэнэйнь түлөө 5 түхэриг нэмэлтэ түлбэри үгтэхөөр шиидхэгдээ.

Энэ гуримай ёһоор Баунтын, Захааминай, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Ахын, Прибайкалиин, Хойто-Байгалай болон Хориин аймагуудай ажахынууд 1974 оной июниин 1-һээ һүеэ гүрэндэ худалдажа захалха байна. Бэшэ аймагуудай ажахынууд энэ гуримда 1974 оной декабриин 1-һээ ороходо юм.

Иимэ шэнэ гуримаар һү тушаадаг болохын тула тэрээндэ эртэнһээ һайса бэлдэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ республикын Министрнүүдэй Совет Хүдөө ажахын министерствэдэ, совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлдэ, Буряадай хүдөө ажахын трестнүүдтэ, аймгүйсэдкомуудта иимэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ эрилтэ табяа гэбэл:

— һү һаалиин фермэнүүдтэ ариг сэбэрэй болон ветеринарна эрилтэнүүдые сахиха, тэндэ лабораторинуудые бии болгохо, һү сэбэрлэхэ, һэбэрээхэ, хадагалха түхеэрэлгэнүүдые тодхохо хэмжээнүүдые арбан хоногой туршада тодорхойлхо эрилтэ табяа.

Һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһые ямар шанартай һү тушааһанаарнь тогтоохо байна.

Тэрэшэлэн гүрэндэ тушаагдадаг һүнэй шанар дээшэлүүлхэ талаар республикын һүнэй промышленностиин нэгэдэлэй талаар ехэ юумэн хэгдэхээр хараалагдаа.

Колхоз, совхозуудай зооветеринарна мэргэжэлтэдэй, һү һаалиин фермэнүүдые даагшадай, хүдөө ажахын управленинүүдэй, һүнэй заводуудай мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар һүнэй шанарые шалгаха үдэр һара бүхэндэ үнгэргэгдэжэ байха. Һүнэй заводуудта абтаһан һүеэ сорт сортоорнь хадагалха, буйлуулха амһарта, түхеэрэлгэнүүдые бэлдэхэ болоно. Колхоз, совхозуудай һүнэй лабораторидо хүдэлхэ лаборантнуудые һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ курсанууд һүнэй заводуудта эмхидхэгдэхэ байна. Ажахынуудта һүнэй шанар һайжаруулха хэрэгтэнь бодото туһаламжа хүргэхын тула һүнэй заводуудай мэргэжэлтэдтэ тусхай ажахынууд даалгагдажа, тиишэ ходо ябажа байха юм.

Республикын Хүдөө ажахын министерство, совхозуудай нэгэдэл, хүдөө ажахын трестнүүд энэ тогтоолой ёһоор мүн лэ ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй. Эдэнэр февраль һарада колхоз, совхозуудта һү хүргэхэ мүльһэ хэрэгтэй сооһь бэлдэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ байна. Бүхы колхоз, совхозуудта, һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ һүнэй шанарай зэргээр салин тогтоохо гурим февраль, март һаранuудта тодорхойлхо болонхой.

Энэ жэлэй 1-дэхи, 2-дохи кварталда колхоз, совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдтэ һүнэй шанар тодорхойлхо лаборатори бии болгон, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха байна. Фермэ бүхэндэ неделидээ нэгэ дахин ариг сэбэрэй үдэр үнгэргэгдэжэ байхаар хараалагданхай.

Нэгэдэхи, хоёрдохи кварталай туршада һүеэ байра дээрэнь тушаажа абаха гуримда оролгодо бэлдэжэ дүүргэхэ график тодорхойлогдохо юм.

Гадна Буряадай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинууд энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй. Нэн түрүүн ажахынуудта юумэ хүргэдэг бүхы түхеэрэлгэнүүдые, үнеэ һааха агрегадуудые ёһын тэдысэ бэшэ, харин техническэ талаар саг сооһь харууһалха, һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ, эдэ түхеэрэлгэнүүдтэ ажалладаг хүнүүдые һургаха, һү һаалида хэрэгтэй болохо бүхы амһарта, түхеэрэлгэнүүдээр хангаха үүргэтэй.

Һүнэй шанар мүн амһартануудые угаахада хэрэгтэй болодог зүйлнүүдээр, дезинфекци хэхэ юумээр, һү сэбэрлэхэ шүүрээр хэр зэргэ хангагдаһанһаа дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ Буряадай «Зооветснаб» ажахынуудые эдэ хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэмжээ абаха ушартай.

Л. ПЕТИНОВ.
хүдөө ажахын продуктнуудай шанар шалгаха гүрэнэй инспекторэй орлогшо.

Малай үбэлжэлгэ—мүнөөдэрэй харюусалгатай хүдэлмэри

ХЭДЫ БОЛОТОР ГЭЭГДЭХЭ ЮМ?

[Үнгэ]рэгшэ жэлэй барагай уеэр Доодо-Мангиртын [фермэ]дэ ябаһан байгаабди. [...] тиихэдэ тэдэнэй һү [...] жэлэйнгээ түсэбые [...]жэ шадахагүйнь эли [бол]оо һэн. Тус коллектив [жэ]лэйнгээ ёһоор 2.977 [центн]ер һү һааха аад, орой[до]о 2.305 центнер һү абажэлэй түсэб миил 77,4 [процэ]нтдэ хүргөө.

— Одоол шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө һайнаар хүдэлжэ, энэ гээгдэлһээ гараха, һү һааляа эрид дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэбди. Ажалдаа горитой хубилалта хээгүйдэмнай аргагүй болоо, — гэжэ фермые даагша Е. А. Кузьмин тиихэдэ хэлээ һэн.

Эндэхид хэлэһэн үгэдөө хэр хүрэжэ байна гээшэб гэжэ харахын тула һаяшаг бидэ тус фермэдээ дахин ерээ һэмди. Сэхыень хэлэхэдэ, ехэ хубилалта болоһон юумэ эндэ харагданагүй. Һү һаалинь өөдтэй дээшэлээгүй. Үнгэрһэн январь, мүн февралиин түрүүшын хахадта малай эдихэ тэжээлэй хэды элбэг байбашье, баһал түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Жэшээнь, январьда даабаринингаа ёһоор, 238 центнер һү һааха аад, тэрээнһээ 50 центнерээр бага һү абаа. Бүхы арбан һаалишадайнь оройдоол нэгэнинь — Зоя Кузьмина һү һааха һарынгаа түсэб дүүргээ. Февраль һарадашье сагаан эдеэн өөдтэй абтанагүй.

Ухамайлан хаража үзэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй апрель һараһаа эхилээд, үнеэдэйнь һү шэмэ ехээр доошоо орожо захалаа. Малынь зунай бэлшээридэ гарахадаа, гол түлэб ой соогуур адуулагдажа, зариманиинь хэдэн үдэр һаагдангүй ябажа, ехээр хожороо. Оролдосотой һайн адуулгашадшье олдодоггүй байгаа. Эдэ бүгэдэһөө боложо, фермэ зунай һаранuудта олохон центнер һү дутуу абаа бшуу.

Бэлшээриингээ муу дээрэһээнь зундаа ногоо сабшажа, нэмэлтэ тэжээл эдюулэлсээ һаань, һү һаалинь иимэ ехээр доошоо орохогүй һэн. Теэд тиимэ хүдэлмэри хэхэ гэжэ хэншье оролдоогүй. Зунай хүхэ ногооной үедэ хожорһон үнеэдынь намар байжа эдеэлхэдээшье, һү шэмээ биратай дээшэлүүлээгүй. Үшөө тэрээн дээрэнь малайнь байра хаһа сагтаа дулаалагдаа, заһабарилагдаагүй байжа, түрүүшын хүйтэндэ октябрь, ноябрь соо сагаан эдеэн бүришье бага абтаа. Үнгэрхэдөө, тэжээл буйлуулха цехэйнь бэлэн болгогдоогүй дээрэһээ ноябрь гаратар үнеэдтэ талха тарияанай зүйл эһээгдэжэ эдюулэгдээгүй. Һаалишад үнеэдээ хүйтэндэ газаа һаадаг байгаа.

— Мүнөө малтнай дулаан байрада байлгагдана. Үбһэ тэжээлшье яһала горитой эдинэ. Һү һаалитнай юундэ дээшэлнэгүйн гээшэб? — гээд асуубабди.

— Тэжээлшье яһала бии даа. Теэд һаалишад, малшаднай хуу шахуу дүршэл шадабари багатай залуушуул. Тиимэһээ үнеэдээ хайшан гэжэ зүбөөр эдеэлүүлхэ, һаахаяа мэдэнэгүй. Тэдэнтэй ямаршье һуралсал эмхидхэгдэнэгүй, — гэжэ фермые даагша Е. А. Кузьмин харюусана.

Нээрээшье, эндэ совхозой зооветмэргэжэлтэд ехэхэн зэмэтэй гэжэ һанагдана. Фермэдэ хүдэлхэеэ һая ерэһэн, дүршэл шадабари багатай залуушуулые һургаха, тусхай һуралсал эмхидхэхэ гээшэ тон шухала ха юм. Һүүлэй хоёр һара соо фермэдэ техник-үрэжүүлэгшэ үгы байна. Тиимэһээ тугаллаһан үнеэдынь хэдэн һараар үрэжүүлэгдээгүй ябана. Һубайрһан малшье олон.

Энэ гээгдэлдэ ороһон фермынгээ байдалые һайжаруулха, тус коллективтэ али болохоор туһалха саг ерээ. Эдэ бүгэдэ тушаа Хёлгын совхозой дирекци, партийна комитет дары хэмжээ абаха зэргэтэй гэжэ һанагдана.

В. БОРИСОВ.
аймагай «Бичурский хлебороб» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЭРДЭМ БЭЛИГТЭН ОЛОШОРОГ ЛЭ!

Комсомолой ажабайдал

Ерээдүйн мэргэжэлтэд... Тэдэнэр ямар байха ёһотой гээшэб? Энэ асуудал тон шухала болоно. Юуб гэхэдэ, манай ажабайдалай али бүхы талыень үргэн дэлисэтэй техническэ революци дайрана ха юм. Институт, техникум, училищи дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэн бүхэн мэдэсэ ехэтэй байхаһаа гадна, научна шэнжэлэлгэ хэхэ дадал шадабаритай байха ёһотой бшуу.

Энэ шухала дадал шадабарие студент байхаһаань хойшо олгохо. хүгжөөхэ зорилго дээдэ болон тусхай дунда һургуулиин урда табигдана. Тиимэһээ студентнэрэй научна бүлгэмүүдэй энэ талаар дүүргэхэ ёһотой үүргэнь тон ехэ. Мүнөө үедэ залуу мэргэжэлтэдэй урда табигдадаг эрилтэ гүйсэд хангаха шадалтай байхын тулада гансал үдэр үдэрэйнгөө ажал юрэл хэхэ бэшэ, харин энэ хүдэлмэридөө творческоор хандажа, ухаалан зохёолгын, урлан нарижуулгын хүдэлмэри ябуулха, хүтэлбэрилхэ ёһотой болоно гээшэ.

Манай республика город соо студентнэрэй научна бүлгэмүүд (НСО) олон. Табан мянга шахуу хүн эрдэм ухаанай элдэб һалбаринуудай шухалын шухала асуудалнуудые шэнжэлжэ, научна бэдэрэлгын ехэхэн хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулна.

Жэшээлхэдэ, зональна конкурс-харалгада манай республикын студентнэрэй хэһэн 53 хүдэлмэри абаашагдажа, юһэниинь Новосибирск хотодо болоһон Бүхэроссин выставкэдэ табигдаа һэн.

Мүн түмэр харгын, механико-техническэ, авиационно техникумүүдэй һурагшанарай хэһэн модельнүүд Арадай ажахын туйлалтануудай бүхэсоюзна выставкэдэ табигдажа, һайшаал магтаалда хүртэһэн байна.

Манай багшанарай институдай комсомолой комитет энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулна.

Бүхы дээрээ 900 гаран студентнэр элдэб янзын 37 бүлгэмдэ ябажа, шэнжэлэлгэ хэнэ. Гэхэ зуура һүүлэй жэлнүүдтэ научна хүдэлмэридэ хабаадалсадаг студентнэрэй тоо олошорхоһоо гадна, хэһэн шэнжэлэлгэнүүдэйнь шанар горитойгоор дээшэлээ гэжэ тэмдэглэмээр. Энэ баримта баясамаар гэжэ һанагдана.

Жэшээлхэдэ, түүхын болон хэлэ, бэшэгэй факультедэй студент Виктор Выдрин «Буряадай комсомол Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ» гэһэн шэнжэлгэ хээ һэн. Тиигэжэ Бүхэсоюзна конкурсын лауреат болоһон алдартай. Энэ амжалтыень тэрэнэй научна хүтэлбэрилэгшэ, КПСС-эй түүхын кафедрын доцент Юлия Ивановна Кудряш дүүрэн эрхэтэйгээр хубаалдана. Юуб гэхэдэ, багша шаби хоёр бата харилсаа холбоотойгоор хүдэлжэ, Юлия Ивановна Викторто хододоо туһалдаг, заабаринуудые үгэдэг байгаа ха юм. Комсомолой комитедүүд багшанартай нягта холбоо барисаа байгуулжа, студентнэрэй научна бүлгэмдэ хабаатай асуудалнуудые хэлсэхэдээ, тэдэнэрые заседанинуудтаа урижа байдаг һаань, һайн һэн.

Мүн хари хэлэнэй факультедэй студент Владимир Ратиков «Заводойнгоо коллективэй ажалай алдар солын үндэһэ һуури дээрэ залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар ЛВРЗ-гэй комсомолой организациин ябуулһан хүдэлмэри тухай» шэнжэлэлгэ хэһэнэйнгээ түлөө РСФСР-эй, Дээдэ болон тусхай дунда һуралсалай министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Зарим студентнэр өөрынгөө шэлэжэ абаһан темые хэдэн жэлэй туршада шэнжэлжэ, улам бүри гүнзэгырүүлэн, ёһотой научна удхатай шанартай болгоно. Түүхэ ба хэлэ бэшэгэй факультедэй студент Александр Машкович педагогикын бүлгэмдэ ябалсаха зуураа, хэдэн жэлэй саана «Үхибүүдэй коллектив доторхи харилсаа холбооной психологи» гэһэн темэ абаад, мүнөө болотор шэнжэлһэн зандаа. Тэрэнэй научна хүтэлбэрилэгшэ Валерий Петрович Битуев шабидаа туршалга, эксперимент хэхэдэнь туһална.

Институдай комсомолой комитет НСО-гой хүдэлмэрие хүтэлбэрилнэ. Факультет бүхэндэ студентнэрэй научна бүлгэм бии. Түрүүлэгшэнь факультедэй комсомолой комитедэй гэшүүн. Табан факультедэй НСО-нуудай түрүүлэгшэнэр институдай НСО-гой соведэй бүридэлдэ оролсоно. Харин энэ соведые хүтэлбэрилхөөр табигдаһан институдай комитедэй бюрогой гэшүүн научна хүдэлмэриин талаар проректор Ю. Ф. Головнёвой ударидалга доро ажал ябуулгаяа эрхилнэ.

Хараад үзэхэдэ, студентнэрэй научна бүлгэмэй хүдэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг студентнэр комсомолойшье ажал хэрэгтэ анхаралтайгаар хандадаг байна. Жэшээлхэдэ, хари хэлэнэй факультедэй студентка Лариса Ковалёва табадахи жэлээ научна бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадалсаха зуураа, группынгаа комсоргоор, факультедэй комсомолой комитедэй гэшүүнээр нэгэнтэ бэшэ һунгагдаһан байха юм. Түүхэ болон хэлэ бэшэгэй факультедэй II курсын студент Игорь Бадмаев нэгэдэхи курсһаа хойшо ород болон монголнуудай хоорондохи худалдаа наймаанай түүхые шэнжэлнэ. Гэхэтэй хамта энэ нүхэрнай ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой гэшүүн байха юм.

Эдэ жэшээнүүд дээрэһээ үндэһэлэн хэлэхэдэ, научна бэдэрэлгын, шэнжэлэлгын хүдэлмэри студентнэрэй мэдэсыень дээшэлүүлхэһээ гадна, ниитын эдэбхи бадаруулна. Мүн юумэ мэдэхэ, ойлгохые эрмэлзэхэ мэдэрэлэй һуури табина, научна бэдэрэлгэ, шэнжэлэлгэ хэхэдэнь туһатай дадал шадабаритай болгоно, өөрынь болбосорол дээшэлүүлнэ, этикэ гээшые хүмүүжүүлнэ.

Научна студенческэ бүлгэмэй хүдэлмэри тон һайн, дутуу дундагүй гэжэ хэлэжэ болохогүй. Олон ушарта студентнэр научно-практическа конференциин эхилхэ болоһон хойнонь хүдэлмэреэ хэдэг байна. Тиимэһээ научна талаараа тон һула, хилбархай, гүнзэгыгөөр, нарииваар шэнжэлэн хэгдээгүй олон хүдэлмэринүүд табигдадаг байха юм. Мүн гансал институдай научно-практическа конференци үнгэргэгдөөд лэ дүүрэшэнэ. Юуб гэхэдэ, городской конференци хоёр жэлэй туршада нэгэ дахин болоно. Болоходоошье муу эмхидхэлтэйгээр, шүүмжэлэл багатайгаар үнгэршэдэг байха юм.

Манай һанахада, городской студенческэ научна центр БИОН-ной гү, али ВЛКСМ-эй обкомой дэргэдэ бии болгоо һаа, һайн һэн. Энэмнай научна бэдэрэлгэ, шэнжэлэлгэ хэдэг студентнэрэй бэе бэетээ холбоо барисаа байгуулжа, дүй дүршэлөө хубаалдаха, энэ хүдэлмэри гуримшуулха арга боломжотой болгохо байна.

Мүн промышленна предприятинуудтай, колхоз, совхозуудтай харилсаа холбоо байгуулжа, тэдэнэрэй урда гараһан элдэб асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ студентнэрэй научна хүдэлмэринүүдые шэглүүлэн зорюулха арга боломжонуудые институдуудай НСО-нуудай түлөөлэгшэнэр, СССР-эй Наукануудай академиин Сибиринин отделениин Буряадай филиалай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта олохо байгаа. Городой научна центр бии болгохо гэһэн эрилтэдэ анхарал хандуулхаар болоо.

1974 оной март, апрель һаранuудта институдаймнай научно-практическа конференци эхилхэнь. Тиихэдэ студентнэрэй бэшэһэн һайн хүдэлмэринүүд жюрин анхаралда табигдажа, баясуулха бэзэ.

Мүн городской, зональна, Бүхэроссин, Бүхэсоюзна конкурс-харалгануудта хабаадалсахаар юумэнүүдые бэшэһэн оюун бэлигтэй студентнэр бүри олошорхо байха гэжэ найдана гээшэбди.

В. ЗОЛОТОЕВ,
Буряадай багшанарай институдай студентнэрэй научна бүлгэмэй түрүүлэгшэ.

Яруунын аймагай «Дружба» колхозой эрхим хонишон Балдан-Дамба Эрдынеевич Ринчиновые энэ зураг дээрэ харанат. Улаан Тугай орденой кавалер, нютагай Соведэй депутат, «1973 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хонишон нүхэр Ринчинов мүнөө 500 гаран хурьга абанхай, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Тэрэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Зураг дээрэ: хонишон Б-Д. Э. Ринчинов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЛЕКТОРНУУД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

Аймагай ажалшадай дунда КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые партида совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые ойлгуулха хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр, эмхитэйгээр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, партийна эхин организацинуудта коммунистнуудай хамтын суглаанууд боложо, 1974 оной хараа зорилгонууд тодорхойлогдонхой. Гадна, партийна эхин организацинуудай агитатор болон политинформаторнуудай семинарнууд үнгэргэгдэжэ дүүрэбэ.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ лекторнуудэй үүргэнь тон ехэ. Партиин шухала документнүүдые зоной дунда нэбтэрүүлхэ ажалда КПСС-эй райкомой штатнабэшэ лекторнууд, «Знание» бүлгэмэй гэшүүд олоороо хабаадана.

Партиин райкомой штатнабэшэ лекторнууд колхозуудай бүхы һуурин тосхонуудаар, нютаг нугаар ябажа, эдэ шухала асуудалнуудаар лекци, хөөрөөнүүдые үнгэргэбэд. Нютагай ажалшад лекторнууд К. Д. Тулуев, Д. Б. Шарастепанов, А. И. Целовальников гэгшэдэй лекци, хөөрөөнүүдые илангаяа һонирхон шагнана. Манай лекторнууд хадаа зоной урда үгэ хэлэхэдээ нютагайнгаа хүгжэлтэ, ургалта тухай тодорхой тоонуудые шадамар бэрхээр хэрэглэнэ. Лекторнууд С. С. Галсанов, Д. С. Унжуев гэгшэд хүдөө ажахын асуудалнуудаар лекци уншахадаа, аймагай хүдөө ажахын хүгжэлтын тоо, баримтануудые эли тодоор харуулна.

Лекторнууд гансал хүдөөгэй ажалшадта лекци уншадаг бэшэ юм. Аймагай түб Орлик тосхондо лекцинүүдые уншадаг юм.

Лесхоз, ПДУ-2216, комхоз, райпо, аймагай больницын, Орлигой дунда һургуулиин коллективүүдтэ олон лекци, хөөрөөнүүд эмхидхэгдэнэ.

Мүн нютагай радиогоошье шухала асуудалнуудаар лекци, хөөрөөнүүд эмхидхэгдэнэ. «Знание» бүлгэмэй гэшүүд Е. Д. Цыремпилун, М. П. Галсанова, Л. И. Дугарова болон бусад энэ хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Партиин шухала документнүүдые дэлгэрүүлхэ ажалда КПСС-эй обкомой эльгээһэн лекторнууд нилээд олон лекцинүүдые уншаа. Республикын юстициин министрэй орлогшо нүхэр Б. С. Бальжиннимаев, телевидениин ахамад редактор нүхэр С. Ш. Бадмаев гэгшэд аймагай колхозууд болон эмхи зургаануудта хорёод шахуу лекцинүүдые уншаа. Мүн эдэ нүхэд «Знание» бүлгэмэй эмхинүүдтэ туһатай заабари зүбшэл үгөө.

Вл. ГАЛСАНОВ.

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

СЕКРЕТАРЬНАРАЙ ҺУРАЛСАЛ

Ажахынуудай парткомуудай, эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай нэгэ үдэрэй семинар КПСС-эй Бэшүүрэй райком үнгэргэбэ.

1973 оной ажахын жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд ба энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан гүрэнэй түсэб болон абаһан социалис уялгануудые хүсэндэнь хүргэхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри улам һайжаруулха зорилгонууд тухай асуудалнуудаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Е. Пластинин элидхэл хэһэн байна. Тиихэдэ үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэри партийна талаар хүтэлбэрилхэ тухай асуудалаар партиин райкомой секретарь И. П. Ефимов хөөрэлдөө эмхидхээ.

Партийна суглаан—коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ һургуули мүн, партийна организациин хүдэлмэри түсэблэлгэ, партиин хэрэг хүтэлбэри һайжаруулха, архивай фонд гуримшуулха, партида шэнээр абтагшадай, мүн персональна хэрэг яажа эрхилхэб гэхэ мэтын асуудалнуудаар заабаринууд секретарьнарта үгтөө.

Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал һайжаруулха, политическэ һуралсалай жэлые һайнаар үнгэргэхэ тухай хэлэгдээ.

Удаань аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэй секретарьнар уулзажа, тэдэнэй бэелүүлжэ байһан ажал хэрэгтэй танилсаа.

Б. БАДАРМАЕВ.
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ЭРДЭМЭЙ ХҮСӨӨР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ ТУХАЙ

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар парти, правительствын хараалһан асари ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байһанай ашаар, һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудай хүгжэлтэдэ элитэ ехэ алхамууд хэгдээ.

Мүнөө үе сагай совхозууд, колхозууд, гээшэ урдынхиһаа тад ондоо эмхидхэлтэй, орёо бэрхэ үйлэдбэритэй, хүтэлбэрилхэдэ бэлэн бэшэ, томо предприятинууд болоно. Илангаяа техническэ хүтэлбэриин — агрономууд, зоотехнигүүд, инженернүүд, ветеринарна врачнууд, экономистнууд болон бусад мэргэжэлтэдэй үүргэ, харюусалгань ехэ болонхой.

Эдэ бүгэдэ совхозуудые, колхозуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ шэнэ эрилтэ табина гээшэ. Теэд мүнөө үедэ олохон колхоз, совхозуудай хүтэлбэридэ иимэ хубилалтануудай болоһон ушар хараада хүсэдөөр абтанагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Зарим жэжэ, дунда зэргын ажахытай совхозуудай хүтэлбэри томо совхозуудайхидал адляар табигданхай. Ушар иимэһээ 1973 оной июль һарада СССР-эй Хүдөө ажахын министерство совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинуудта хүтэлбэрилэгшэдөөр, мэргэжэлтэдээр, тэдэндэ туһалагшадаар хэды хүн хүдэлхэ ёһотойб гэһэн шэнэ штат баталһан байгаа. Тиихэдэ нютагуудай зональна онсо өөрсэ илгаае, ажахын ямар шэглэлтэй байһые харалсаһан, мүн хүтэлбэриин ямар гурим баримталхаб гэжэ тодорхойлоо һэн.

Газар һайжаруулха, уһалагдадаг газар үргэдхэхэ хэрэгтэ парти, правительство анхарал ехээр табина. Тиимэһээ шэнэ штадай ёһоор хоёр мянган гектарһаа ехэ уһалагдадаг газартай ажахынуудта главна инженер-гидротехник гэһэн мэргэжэлтэ байхаар хараалагданхай. Уһалагдадаг газарайнь хэмжээн тэрээнһээ бага байбалнь, инженер-гидротехнигтэй байха гэжэ тогтоогдоо.

Үүлтэртэ мал үсхэбэрилхэ шэглэлтэй ажахынууд главна зоотехник-селекционертэй байха болонхой.

Ажахынуудта экономическа алба хэгшэдэй, ажал дээрэ аюулгүйе сахиха хүнүүдэй тоо олошоруулагдаа. Зүгөөр захиргаанай хүдэлмэри хэхэ зоной, бухгалтернуудай болон бусад хүтэлбэрилэгшэдэй тоо үсөөрүүлэгдэһэн байха юм.

Тиигэбэшье эрдэм-техникын хүгжэлтын түргэн дабшалта хадаа үйлэдбэрие эрдэмэй хүсөөр эрхилхэ эрилтэ табина, үйлэдбэриин хүтэлбэрие орёо, ехэ болгоно бшуу.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мэргэжэлтэд гол һуури эзэлнэ. Эдэнэр партийна органуудай ударидалга доро ябажа, колхозникуудай, хүдэлмэришэдэй ажалые эмхидхэнэ, үйлэдбэриингөө ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тэдэниие зоригжуулна ха юм. Тиимэһээ мэргэжэлтэдэй муугаар хүдэлмэрилхэдэ хэдэн олон хүнүүдэй ажал урагшагүйдэхэ жэшээтэй.

Үйлэдбэриин хүтэлбэрие нарижуулан һайжаруулха талаар орон доторхи олохон колхоз, совхозууд баян дүй дүршэлтэй болонхой. Жэшээнь, Москвагай областиин «Константиново» совхоз 1963 онһоо эхилжэ, үйлэдбэреэ цехэй гуримаар хүтэлбэрилжэ захалһан юм. Эндэ газар тариалангай цех, гахай үсхэбэрилхэ, үхэрнүүдые үдхэхэ цехүүд эмхидхэгдэһэн байгаа.

Энэ совхозой хүтэлбэрие хубилгахадаа, гурбан шата баримталагдаа һэн. Түрүүшын шатада — 1960—1962 онуудта совхозой бригаданууд томодхогдожо, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшөөр дүршэл ехэтэй мэргэжэлтэд табигдаа. Үйлэдбэреэ томодхоһоной ашаар хоёрдохи шатадаа — 1963—1966 онуудта урдань байһан 6 отделениин орондо үйлэдбэриин 5 бүлэг — цех байгуулаа. Гурбадахи шатадаа — 1967 ондо эндэ совхозой коммунальна цех эмхидхэгдэһэн юм. Энэ цехтэ бүхы гэр байранууд, соёлой эмхи зургаанууд ороо. Мүн энэ үедэ продукци худалдаха, үйлэдбэреэ элдэб хэрэгсэлээр хангаха таһагууд байгуулагдажа, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй тоо, ажаллаха гурим тодорхойлогдоһон юм.

Иигэжэ үйлэдбэриингөө хүтэлбэрилгые хубилгаһанай ашаар «Константиново» совхозой ажал хэрэг эрид һайжараа һэн. Нэн түрүүн захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тооё 26 процентээр хорооходо, мүнгэнэй гаргаша энэ хэрэгтэ 28,7 процентээр бага болоһон байна. Эдэ жэлнүүдтэ ороохо тарияанайнь ургаса гектарай 11,4 центнерһээ 42,5 центнер хүрэтэрөө ургаа. Хартаабхын ургаса гектарай 79 центнерһээ 156 центнертэ, овощ—280-һаа 370 центнертэ хүргэгдөө. Үнеэн бүриһөө һаагдадаг һүнэй хэмжээн 4.500 килограмм хүрэтэр нэмээгдээ. Гансахан 1971 ондо тус совхоз хоёр миллион шахуу сэбэр олзо оруулаа.

Иимэрхүү хубилалтанууд манайшье республика дотор туршагдажа байна. Загарайн аймагай «Гигант» колхозойхид түрүүлэгшэ, экономическа эрдэмэй кандидат Александр Васильевич Смолиной хүтэлбэри доро үйлэдбэреэ цехэй гуримаар эрхилжэ захалһан байна. Эндэ гурбан цех байгуулагданхай. Нэгэдэхи цехые главна агроном хүтэлбэрилнэ. Тус цехтэ тракторна гурбан бригада, овощ, саад ургуулха звенонууд, тарияа болон минеральна үтэгжүүлгэ хадагалха складууд даалгагданхай. Хоёрдохи цехтэ һаалиин фермэнүүд, гунжадай болон шахамалнуудай гүүртэнүүд, отаранууд, гахайн болон шубуунай фермэнүүд, зүгын ажахы ороно. Гурбадахи оньһожоруулгын, заһабарилгын болон барилгын цехые главна инженер ударидана. Энэ цехтэ техникэ заһабарилга, ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулга ба барилгын бригада хабаатай.

Эдээнһээ гадна колхозой түрүүлэгшын орлогшын ударидалга доро үйлэдбэриие элдэб хэрэгсэлээр хангаха ба продукци худалдаха таһаг байгуулагдаа. Энэ таһагай мэдэлдэ бүхы автопарк, запчастьнууд болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаха, продукци худалдаха, горючи болон тоһодолгын хэрэгсэлнүүдэй складууд, пилорама, тээрмэ, колхозой гэрнүүд гэхэ мэтэ ороно. Тиигэжэ отделенинууд үгы болгогдожо, ямар асуудалые колхозой түрүүлэгшэ шиидхэхэб, ямарыень мэргэжэлтэд, бригада ба фермэнүүдые даагшад шиидхэхэб гэжэ элеэр тодорхойлогдоһон байха юм.

Тэрэшэлэн ажахые эрхилхэ ёһо гуримые нарижуулан һайжаруулха талаар Бэшүүрэй аймагай «Победа», «Дружба», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозуудта, «Шергинский» болон Сэлэнгын совхозуудта, Ивалгын ОПХ-да тусгаар хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Жэшээнь, «Шергинский» совхоздо бухгалтери болон түсэблэлгын - экономическа албатаниие хамталжа, экономикын таһаг эмхидхээ. Энэ ушарта бухгалтернуудые, тоо бүридхэдэг бусад хүнүүдые зүбөөр хүдэлгэхэ, совхозой үйлэдбэриин бүлэгүүдэй хойноһоо нягта хиналта табиха арга олгоһон байна.

Тиигэбэшье, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха гээшэ барагхан хэрэг бэшэ. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй амжалта олон юумэнһээ дулдыдадаг, үйлэдбэриин хэр хүгжэнги, тусхай шэглэлтэй болгогдожо, томодхогдоһонтой нягта холбоотой юм.

Жэжэ һуурин газарнуудаар олон ажахыда үйлэдбэреэ отделениин гуримаар эмхидхэхэдэ зохид шэнги байдаг. Энэ ушарта бүхы асуудалые совхозой директор гү, али колхозой түрүүлэгшэ шиидхэдэг, ажахын главна мэргэжэлтэд үйлэдбэриин һалбари бүхэнэй түлөө харюусалгатай.

Мүнөө үедэ олонхи хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд томо үйлэдбэриие эрхилхэ шадабаритай болонхой. Тиигэбэшье һаа, мүнөө үе сагта ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, үйлэдбэриин хубинуудые эрхилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй уялгануудые, эрхыень элеэр тодорхойлхо шухала. Энээн тушаа «Колхозой болон совхозуудай үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ мэргэжэлтэдэй үүргэ дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй Алтайн райкомой тоосоон тухай» гэһэн мэдээжэ тогтоол дотороо (1972 оной июнь) КПСС-эй Центральна Комитет тэмдэглэһэн байна.

Нютагайнгаа эрхэ байдал харалсажа, үйлэдбэриингөө хүгжэлтые зүбөөр сэгнэжэ, ажахыгаа саашадань хүтэлбэрилхэ онол аргануудаа нарижуулан һайжаруулха шухала. Энэ хэрэгтэ бүхы колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаха ушартай.

И. ХАРЖЕЕВ,
экономикын эрдэмэй кандидат, Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭХИ ЭГЭЭ ТОМО ГЭС-тэ

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Красноярска ГЭС богонихон болзор соо проектнэ дүүрэн хүсөөрөө хүдэлжэ эхилбэ. Енисей мүрэн дээрэхи мантан томо ГЭС — Красноярска ГЭС дэлхэй дээрэ эгээн лэ үнэгүй элшэ хүсэ үйлэдбэрилдэг юм. 1973 ондо станци түсэбөөр хараалагдаһан 19,5 миллиардын орондо 12,5 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэһэн байна.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюусан, гидростанциин коллектив түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

ГЭС-эй барилгые түргөөр, болзорһоонь урид дүүргэжэ, ашаглалгада оруулалгада шэн габьяатайгаар ажаллаһан бүлэг хүдэлмэришэдтэ, инженернүүдтэ правительственна үндэр дээдын шагналнууд барюулагдаһан байна. Генераторна участогай электрослесарьнуудэй бригадир Иван Андреевич Головкин эдэнэй дунда бии. Тэрэ «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: зүүн гарһаа — И. А. Головкин, тэрэнэй бригадын гэшүүд Ю. О. Рычков, В. А. Сафронов, В. С. Плешков, К. В. Спирин; Красноярска ГЭС-эй машинна зал соо.

ТАСС-ай фотохроника.

АЖАБАЙДАЛҺАА АЛТАН ҺАБАГША ТАТАН...

ҺАЯХАН Улаан-Үдэ хотодо Буряадай Уран зураашадай хоёрдохи съезд боложо дүүрээ һэн.

Энэ съездэ республикымнай уран бииртэн, искусство шэнжэлэгшэд, партийна, советскэ эмхинүүдэй түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Тиихэдэ РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин секретарь, СССР-эй Уран зурагай академиин гэшүүн-корреспондент А. Н. Осипов, РСФСР-эй габьяата уран зурааша С. М. Бескинская, РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной ревизионно комиссиин түрүүлэгшэ А. В. Борцов, РСФСР-эй Уран зурагай фондын директорэй орлогшо А. В. Гильченко болон бусад айлшад съездэ хабаадалсаба.

Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ С. Р. Ринчинов тоосоото элидхэл хээ. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ олон хүн хабаадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин секретарь, СССР-эй Уран зурагай академиин гэшүүн-корреспондент А. Н. Осипов, РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин секретарь, РСФСР-эй габьяата уран зурааша С. М. Бескинская, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша, уран зурааша А. В. Казанский, РСФСР-эй уран зурагай фондын түрүүлэгшын орлогшо А. В. Гильченко, Буряадай арадай уран зурааша Г. Е. Павлов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УРАН ЗУРААШАДАЙ НАНГИН ЗОРИЛГО

Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ С. Р. РИНЧИНОВЭЙ тоосоото элидхэлһээ

[illegible]УРЯАДАЙ АССР-эй [illegible] зураашадай нэгэдэхи [illegible]дын болоһоор хэдэн жэл [illegible]рбэ. Энэ үе соо республикымнай олониитын, тэрэ тоодо уран зурагай ажабайдалда нилээд ехэ үйлэ [illegible]рнууд болоһон байна [illegible]. 1972 оной һүүл багаар манай ороной ажалшад [illegible]Р-эй байгуулагдаһаар [illegible] жэлэй ойн һайндэрые угтаһан. Тиихэдэ үнгэрэгшэ [illegible] түрэл республикымнай 50 жэлэй алтан ой гүйсэдэ, дабан гараһан алдарта [illegible] эрьен харабабди.

[illegible]арад зоной нэгэ хуби — [illegible] зураашад бүхы республикынгаа ажалшадтай хамта коммунизм байгуулгын [illegible]ехэ хэрэгтэ өөһэдынгөө [illegible]ые оруулжа байһандаа [illegible]гтай. Хүн зониие коммунист [illegible]узэл сурталай ёһоор хүмүүжүүлхэ, гоё һайханиие [illegible]ойлгуулха гээшэ уран зураашадай нангин зорилго болоно бшуу. Искусство хадаа [illegible], партийна ёһоной байдал [illegible]рэгтэй гэһэн ленинскэ [illegible] гуримуудые наринаар [illegible], манай уран зураашад [illegible] үе сагаа, ажабайдалые, [illegible] хүнүүдээ эли тодоор, [illegible]меэр харуулхые [illegible]оно, тэмсэнэ.

[illegible]Мүнөө бидэнэр, республикын уран зураашад парти [illegible] арадай урда зохёохы [illegible]ынгаа тоосоо хэжэ [illegible] гээшэбди.

[illegible] съездын болохын урда [illegible] выставкын шэнэ зал [illegible]алгада үгтэбэ. Манай [illegible] зураашад найман шэнэ [illegible]ерскойтой болобо. Энэ [illegible]бэлэгэйн түлөө партиин [illegible]стной комитедтэ, республикынгаа правительстводо [illegible] зүрхэ сэдьхэлэй баясхалан хүргэнэбди.

[illegible]Үнгэрһэн үе соо уран зураашадай бага бэшэхэн амжалта туйлаа.

[illegible]Уран зураашад А. Казанский, Д-Н. Дугаров, Г. Васильев, П. Намсараев, Ю. [illegible]ков гэгшэд Буряадай [illegible]СР-эй искусствануудай [illegible]ата ажал ябуулагшын [illegible] нэрэ зэргэдэ хүртөө. А. Сахаровскаяда Буряадай арадай уран зураашын үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо байна. Тиихэдэ уран [illegible]аша А. Тимин «Арюун [illegible]он Ангар дүүхэй» гэжэ [illegible] шэмэглэһэнэйнгээ түлөө [illegible] Глинкын нэрэмжэтэ [illegible]СР-эй гүрэнэй шангай [illegible]ат болоһон.

[illegible]Бодото ажабайдалһаа һабагша татан, гүн удхатай, [illegible] гоё зурагуудые бүтээхэ [illegible] нилээд ехэ юумэн [illegible]. Эндэ ямар зохёолнуудые дурдамаар бэ? Д-Н. [illegible]ровай «Эхин», А. Даржаевай «Адуулгашан», А. [illegible]вагай «Улаан-Үдын [illegible]», А. Казанскиин Байгал [illegible] этюдүүдые тооложо [illegible]. Социалис Ажалай [illegible] Хориин аймагай хо[illegible] Н. Л. Тогмитова, поэт [illegible] Ц-Д. Дондоковагай [illegible]едүүдые Ю. Чирков [illegible].

[illegible]Буряадай уран зураг [illegible]ынгаа талаар олон янзаар [illegible]боложо байна. Түүхэтэ [illegible]юционно баатарлиг [illegible] темэнүүд, манай [illegible]шадай габьяата хэрэг [illegible] тэдэнэй хүсэл бодол, [illegible] нютагай гоё һайхан [illegible] уран зураашадай [illegible] хурса нюдэнһөө алдагдаагүй.

1974 оной намар болохо [illegible] выставкада бэлдэхэ [illegible]

лика соомнай нилээд хүгжэһэн искусство. Энэ талаар А. Сахаровская, Г. Москалёв, А. Окладников, Е. Неволина гэгшэд амжалтатай. Номой графикада нилээд олон хүнүүднай бэлиг шадабаряа туршажа эхилэнхэй. Модоной хөөгөөр, гуашаар, уһан шэрээр зурагдаһан бүтээлнүүдые выставкэдэ табидаг болонхой. Энэмнай юу харуулнаб гэхэдэ, манай уран зураашадай техникэ, уран шадабариин бүри хүгжэжэ байһаниинь эндэ тодорно ха юм.

Линогравюрада амжалта туйлаһан нүхэд бии. Жэшээлхэдэ, уран зураашад Е. Неволина, А. Окладников гэгшэд энэ талаар нилээд ехэ амжалтатай.

А. Сахаровскаягай бүтээһэн «Минии Буряад» гэһэн зурагууд олоной анхарал татана. Энэ нүхэрнай бүхэроссин, бүхэсоюзна олон выставкэдэ хабаадалсаһан байна бшуу. Тэрэнэй зохёолнууд уласхоорондын гурбан выставкэдэ табигдаһан юм.

Графигуудай ажал хүдэлмэри хүшэр хүндэ. Жэшээлхэдэ, шулуун дээрэ зураг зураад, тэрэнээ барлаха (литографи) түхеэрэлгэ манайда үгы. Тиимэһээ манай уран зураашад — графигууд түбэй мастерскойнуудта ошохо баатай болоно.

Скульптура тухай хэдэн үгэ. Монументальна скульптурада уран зурааша Э. Цыденов яһала амжалтатай хүдэлжэ байна. В. И. Лениндэ, Доржи Банзаровта, М. Н. Ербановта хэһэн тэрэнэй шэнэ хүшөөнүүдые магтамаар. Тиибэшье скульпторнуудай зохёолнуудаа бүтээхэ хэрэгтэ һаад ушаруулдаг юумэн бии. Жэшээлхэдэ, Э. Цыденов «Буряадай басаган» гэжэ статуя бүтээгээ юм. Тэрэнь гипсээр хэгдэнхэй. Тиигээд тэрэниие түмэрөөр шудхаха арга боломжо, түхеэрэлгын манайда үгы дээрэһээ мүнөөшье болотороо энэ бүтээл миин лэ хэбтэнэ ха юм. Энэ зохёол хадаа зональна выставкэ дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө һэн.

Бэлигтэй скульптор байһанаа Г. Васильев харуулаа. Нүхэр Васильев түрүүшээр яһан дээрэ һиилэдэг байһан юм. Мүнөө тэрэнэй модоор бүтээһэн скульптуранууд бүхэроссин, бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ табигдана. Мүн хариин гүрэнүүдэй хүн зон тэрэнэй зохёолые хаража гайхаһан байха.

Уран шэмэглэл, гар урлалай искусство манай буряад арадта үниһөө хойшо бии байһан ааб даа. Алташа, мүнгэшэ дархашуул, урашуул Байгалай эрьедэ олоор ажаһууһан.

Мүнөө үедэ манай Улаан-Үдэ хотын дурасхалта бэлэгэй фабрикада уран шэмэглэлэй, гар урлалай бүтээлнүүд яһала олоор гаргагдана. Хэды тиибэшье тэндэхи мэргэжэлтэдэй, дархашуулай үсөөн дээрэһээ гар урлалай бүтээлнүүдые үшөө олоор гаргаха ябадал һаатана.

Уран шэмэглэл, гар урлал хэдэг хүнүүд манай уран зураашадай холбоондо бии юм. Һүүлшын зональна выставкэ дээрэ С. С. Цыденов, Д. Ц. Цыденов, Б. С. Базаров, Б. Г. Тубшинов гэгшэдэй бүтээлнүүд ехэ магтаалда хүртэһэн. Эдэ урашуул мүнөө наһа баранхай. Хэды тиибэшье тэдэнэй шабинар, уран шадабари, дүй дүршэлыень халан абаһан хүнүүд манайда бии.

Зэд, түмэр дээрэ сохижо бүтээдэг уран дархан П. Намсараевай зохёолнууд олондо мэдээжэ. Энэ хүмнай арадай уран дархашуулһаа һургаал заабари, шадабари халан абаһан байха.

Бэһэлиг, бугааг, зүүдхэл хэхэ, модон дээрэ һиилэхэ талаар уран зураашад М. Эрдынеев, В. Уризченко гэгшэд һаянай яһала урагшатай.

> «ИСКУССТВО ГЭЭШЭ МАНАЙ АЖАБАЙДАЛДА ЕХЭ ШУХАЛА, ХЭРЭГТЭЙ ЮУМЭН. ТИИМЭҺЭЭ ТЭРЭНЭЙ ГАНСАЛ ТҮХЭЛ МАЯГЫЕ, ШЭРЭ БУДАГЫЕ МИИЛ ҺАЙХАШААГААД ДҮҮРЭБЭЛ, СЭСЭН БЭШЭ, ГЭМТЭ ЯБАДАЛ БОЛОНО».
>
> **В. В. СТАСОВ,**
> **ородой агууехэ шэнжэлэгшэ.**

Эдэ бүхы амжалтанууд хадаа буряад уран зурагай искусствын хүгжэлтын зарим тэды алхамууд болоно. Уран дарха хэхэ гээшэмнай үшөөл хүшэр хүндэ, харюусалгатай хэрэг байна бшуу. Энэ талаар хүн зоной эрилтэ бидэнэр үшөөл хүсэдөөр хангажа шадаадүйбди.

Шабараар бүтээгдэһэн амһарта, эд манайда һаянай бии боложо байна. Гансашье амһарта бэшэ, бүхэли комплекс бүтээхэ хэрэгтэй болоно. Энэ талаар А. Хомяков нилээд олон зохёол бүтээгээ. Жэшээлхэдэ, «Эхэ», «Хүдөөгэй ажалшад» гэһэн скульптурануудынь үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ.

Монументалистнууд тухай хэдэн үгэ. Монументальна зураг гээшэмнай ехэ хэмжүүртэй ха юм. Гэр бараанай, ордонуудай газаадахи, досоодохи ханада зурагуудые бүтээдэг хүнүүд манайда бии. Жэшээлхэдэ, уран зурааша А. Казанский Хяагта хотын Соёлой ордониие гоё һайханаар шэмэглээ. Тиихэдэ уран зураашад Д. Дугаров Э. Аюшеев хоёр Бабушкин хотодохи музейе шэмэглэһэн байха юм. Теэд монументальна зурагууд үшөөл үсөөн байна.

Уран зурааша хадаа ажабайдалые нарин нягтаар шэнжэлхэ зэргэтэй. Ажабайдалтай нягта холбоо барисагаа алдаһан уран зурааша тиимэ гүн удхатай, уран гоё зохёол бүтээжэ шадахагүй гэжэ һанагдана. Тиимэһээ манай уран зураашад хүдөө нютагаар ябана, хүн зонтой танилсана, ажал хэрэгүүдыень харана.

Уран зурагай выставкэ. Одоол энэмнай уран зохёолшын хэблэлээр номоо гаргаһантай адли юумэн гээшэ. Уран зурааша бүхэн өөрынгөө зохёол выставкэдэ табихадаа, хэһэн, бүтээһэнээ хүн зондо харуулна, олоной үзэмжэдэ табина ха юм. Тиимэһээ нээгдэһэн лэ уран зурагай выставкэ гэшэ зураашадай ёһотой найндэр. Хүн зоной сэтгэлдэ зохёол табиhан бүү.

Выставкэдэ бэлдэхэ, зохёолнуудаа шэлэн абаха хэ-

рэг — уран зураашын ёһотойл уялга, шадабари, бэлигээ харуулалга болоно.

Манай мастерскойнууд ямар байнаб? Һүүлэй үедэ мастерскойнуднай яһала һайн түхеэрэлгэтэй болоо. Богонёор хэлэхэдэ, зураг бүтээхэ, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхөөр арга боломжо бии даа. Зүгөөр монументалистнуудай хүдэлхөөр уужам ехэ мастерскойнуудгүймнай халагламаар. Жэшээлхэдэ, шабар, цемент зуураха, шэл бутаргаха, зэд, сайр отолхо сагууд ерэдэг. Тиимэһээ уужам ехэ мастерскойнууд хэрэгтэй болоно бшуу.

Һүүлэй хэдэн жэлэй турша манай уран зураашадай бүтээлнүүд олохон выставкэдэ табигдаа. «Ураал, Сибирь, Алас-Дурна зүг» гэжэ выставкын 1972 ондо эмхидхэгдэһэнэй һүүлээр Москвада, выставкын түб зал соо шэнэ выставкэ нээгдээ һэн. Тэрэ выставкын дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, хүдэлмэришэн анги, индустри тухай темэдэ зорюулагдаһан зурагууд манайда хомор байна гэжэ абаһаар элирээд орхёо һэн.

Үнгэрэгшэ 1973 ондо хоёр выставкэ нээгдээ: нэгэниинь май һара соо — Свердловск хотодо, нүгөөдэнь июнь һара соо — Улаан-Үдэдэ. Мүн манай уран зураашад «Түрэл орон доторнай», «СССР — манай Эхэ орон» гэжэ выставкэнүүдтэ хабаадалсаа.

Иигээд ерэхэдээ, үнгэрһэн үе соо манай уран зураашад оронойнгоо, республикынгаа ниитэ-политическэ, соёл культурын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, зохёохы ажалайнгаа ошо бадаруулһан байна бшуу.

Манай уран зураашадай бүтээлнүүд хилын саанахи выставкэнүүдтэ табигдана. Жэшээлхэдэ, А. Сахаровскаягай зурагууд Чехословакида, Венгридэ, Болгарида табигдаа. Тиихэдэ Г. Васильев Чехословакида болоһон скульпторнуудай уласхоорондын суглаанда хабаадалсажа, тэндэхи галерейдэ хоёр бүтээлээ табюулһан байна.

Уран зураг, гоё һайханиие олоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнабди. Уран зурагай музейн хүдэлмэрилэгшэдтэй, искусство шэнжэлэгшэдтэй хамта выставкэнүүдые эмхидхэжэ, хото, хүдөөгэй ажалшадтай уулзалгануудые үнгэргэнэбди. 1970—1972 онуудта республикын аймагуудта үнгэргэгдэһэн Буряадай литература болон искусствын долоон хоногуудта хабаадажа, нүүдэл выставкэнүүдые эмхидхээбди. Энээниие тоолохо болоо һаа, нилээд олон. Тиихэдэ хүн зонтой, һургуулиин һурагшад, студентнэртэй болоһон уулзалганууд һонирхолтой. Энэ хэрэгтэ уран зураашад А. Сахаровская, Г. Москалёв, Д. Дугаров, К. Дульбеев, А. Тимин, К. Сергеев гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Уран зурагай искусство тухай 300 гаран лекци уншагдаа, газетэ, журналнуудта 30 гаран статья толилогдоо, 20 дамжуулга телевиденеэр хэгдээ.

Хэблэл тухай хэдэн үгэ. Уран зураашадаймнай зурагуудай альбом тон үсөөн гарана. Гарахадаашье шанарынь ехэ муу.

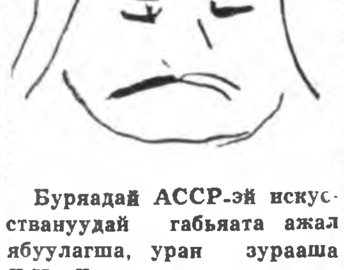
Мүнөө манай уран зураашадай холбоондо 34 гэшүүн тоологдоно. Энэ үсөөн бэшэ. Хэды тиибэшье һаань, залуу уран зураашадые саашадань олоор һургаха, хүмүүжүүлхэ, ерэхэ халаанаа бэлдэхэ манай уялга болоно ха юм.

Үе сагаа, ажабайдалые эли тодоор, уран гоёор харуулжа, хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, гоё һайханиие тэдээндэ ойлгуулха хэрэгтэ хадаа Буряадай уран зураашадай нангин уялга, зорилго болоно бшуу. Ехэ хэрэгүүд, уран зурагай ехэ выставкэнүүд бидэнние хүлеэжэ байна.

НҮХЭР ЁҺОНОЙ ЗУРАГУУД

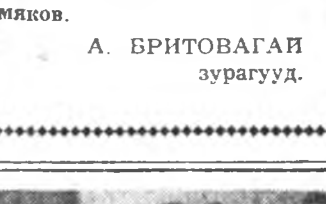
РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной ревизионно комиссиин түрүүлэгшэ А. В. Борцов — манай айлшан.

Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша, уран зурааша Д-Н. Дугаров.

РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной Алас-Дурна зүгэй талаар референт М. В. Хабарова.

Уран зурааша А. П. Хомяков.

А. БРИТОВАГАЙ зурагууд.

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

1. ДАБААНАЙ СААНА — ДАБААН

Д-Н. ДУГАРОВ, Буряадай искусствануудай габьяата ажал ябуулагша:

— Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэл гараад байна. Манай республикын ажалшад 1974 оной түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Хото, хүдөөдэ ажаллажа байһан баатар хүнүүдэй образуудые эли тодоор харуулха, шэнэ амжалта, илалтануудта хүн зониие зоригжуулха гээшэ уран зураашадай нангин уялга болоно. Уран зураашад ходо хүдөө нютагуудта ошожо, ажал хэрэгүүдтэй танилсаха зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагта ошожо ерээшэмнай ехэ туһатай байба. Тэндэхи хүнүүдтэй танилсаабди, олон юумэ хараабди, ехэ материал суглуулаабди. Тиихэдэ Байгал далайда ошолгон туһатай байгаа. Уран зураашад С. Ринчинов, А. Казанский, К. Дульбеев, Л. Лабок гэгшэд алдарта Байгал тухай гоё һайхан этюдүүдые асараа.

Бидэнэр туйлаһанаараа һанаагаа амараад һууха ёһогүйбди. Тематическа зурагуудые олоор бүтээхэ зэргэтэйбди. Бодото ажабайдалда тулгалан, гүн удхатай, уран гоё зурагуудые бүтээе гэжэ уряалха байнаб.

А. ХОМЯКОВ, уран зурааша:

— Уран шэмэглэлэй, гар урлалай искусство үни холын түүхэтэй. Манай буряад, ород арадуудай түлөөлэгшэд, уран дархашуул элдэб материал, түмэр, зэд, мүнгэ, модо, яһа хэрэглэдэг байһан.

Энэ талаар П. Намсараев, Д. Санжиев, Вл. Уризченко, М. Эрдынеев, Б. Зодбоев гэгшэд яһала урагшатайгаар хүдэлжэ байна. Жэшээлхэдэ, П. Намсараевай зэд, түмэр дээрэ сохижо бүтээһэн зурагууд олон выставкэдэ табигдажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн. Тиихэдэ Вл. Уризченко, М. Эрдынеев гэгшэд элдэб зүүдхэл, бэһэлиг, бугааг, дэнзэ яһала гоёор дархална. Эдэ хоёр нүхэднай һаяхан СССР-эй Уран зураашадай холбооной гэшүүд болобо. Мүн уран зурааша, һиилүүршэн Б. Зодбоев һүүлэй үедэ амжалтатай. Медальнуудые хэхэ талаар В. Галкин шалгарна.

Дурасхалта бэлэгэй фабрика тухай. Тэндэ искусствын ёһотой эд, гарай бэлэг хэгдэнэгүй. Хэбтэ сохиһон лэ эд хэрэгсэлнүүд магазинуудта дүүрэшэнхэй.

Материалнай дуталдана. Скульптура бүтээхэдэмнай, эндэхи шабар тааранагүй. Уран дарха хэхэдэмнай, зэд, сайр, мүнгэн дуталдана. Энээн тухай бодожо үзэмөөр болоо.

Г. БАЖЕНОВ, уран зурааша:

— Бидэнэр, уран зураашад өөһэдыгөө шүүмжэлхэ зэргэтэйбди. Выставкэдэ табигдаһан зурагуудаймнай олонхинь үнинэй бүтээгдэһэн зохёол байна бшуу. Шэнэ шэнэ зурагуудые үшөөл олоор бүтээхэ уялгатай болонобди.

Уран зураашадай холбооной правлени уран зураашадай зохёохы ажалай түсэбтэй ходо танилсажа, саашадаа яажа хүдэлхэ тухай хөөрэлдэжэ, зүбшэжэ байха зэргэтэй.

Г. ПАВЛОВ, Буряадай арадай уран зурааша:

— Уран зурагай выставкэ тухай хэдэн үгэ хэлэхэ гээ һэм. Выставкын ашаар лэ уран зураашад гээшэмнай хүн зондо өөһэдынгөө зохёолнуудые харуулна ха юм. Тиимэһээ выставкын удха шанар айхабтар ехэ.

Үнгэрһэн үе соо олон выставкэ эмхидхэгдээ. Хүдөөдэ выставкэ эмхидхэхэдэ, ехэл һонирхолтойгоор хүн зон тэдэниие харана. Гансахан Улаан-Үдын уран зурагай выставкэдэ 1973 ондо 18 мянганһаа үлүү хүн орожо гараһан байха юм. Мүнөө выставкын шэнэ залай нээгдээд байхада, ехэ арга боломжотой болобобди. Зональна дүрбэдэхи выставкэдэ, нүхэд, эртээнһээ бэлдэжэ эхилэе.

И. СОКТОЕВА, искусство шэнжэлхэ эрдэмэй кандидат:

— Үнгэрһэн үе соо эмхидхэгдэһэн выставкэнүүд дээрэ уран зураашадаймнай зохёолнууд табигдажа, яһала зүбшэн хэлсэгдэһэн байха. А. Сахаровская, Ю. Чирков, Г. Васильевай зохёолнууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө һэн.

Шүүмжэлэгшэ тухай хэдэн үгэ. Шүүмжэлэгшэ гээшэмнай ёһотойл үнэн сэхэ, уран һайханиие ойлгохо хүн байха зэргэтэй. Зохёолдо сэгнэлтэ үгэхэнь ехэ харюусалгатай хэрэг. Теэд манайда искусство шэнжэлдэг хүнүүдэй үсөөн байһаниинь халагламаар.

2. ЗАЛУУШУУЛ — МАНАЙ ХАЛААН

А. САХАРОВСКАЯ, Буряадай арадай уран зурааша:

— Эрхүүгэй уран зурагай училищида һурадаг сагаа элеэр һананаб. Бидэнэр, залуушуул ехэл эдэбхитэй ябадаг һэмди. Зунай амаралтын үедэ уран зурааша Ц. Сампиловтай уулзажа, мастерскойдонь ходо ородог бэлэйбди. Бэлигтэ уран зурааша бидэнэртэ ехэ туһатай зүбшэлнүүдые үгэдэг һэн.

Бидэнэр залуу уран зураашадай һуралсал, хүмүүжэлдэ ехэ анхарал хандуулха зэргэтэйбди. Коллектив соо хүдэлжэ һураха, бэе бэедээ туһалха гээшэмнай ехэ удха шанартай.

Залуу уран зураашад ажабайдалтай һайн танилсажа, ходо хүдөө нютаг ошожо, хүн зонтой уулзажа байг лэ. Зохёохы ажалдань ехэ туһатай байха.

Ю. ЧИРКОВ, Буряадай искусствануудай габьяата ажал ябуулагша:

— Залуу уран зураашад манайда олон. Тиимэһээ Уран зураашадай холбооной правлени тэдээндэ ехэ анхарал хандуулна. Залуу уран зураашад А. Даржаев, В. Архипов гэгшэдэй зохёохы ажалай түсэб правлени дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. 1971—1972 онуудта залуу уран зураашадай выставкэнүүд эмхидхэгдэжэ, нилээд олон хүмнай тэдээндэ хабаадалсаа. Тиихэдэ 1972 ондо тэдэнэй конференци болоо һэн.

Залуу уран зураашад Г. Васильев, А. Даржаев, Л. Лабок, Б. Зодбоев, В. Архипов гэгшэд яһала урагшатайгаар хүдэлнэ.

Бэлигтэй залуушуулые хото, хүдөөдэ оложо, дээдэ һургуулинуудта эльгээхэ шухала болоод байна.

***

Уран зураашадай халаан — залуушуулые һургаха, хүмүүжүүлхэ тухай уран зураашад А. Казанский, А. Тимин, А. Борцов, В. Архипов гэгшэд үгэ хэлээ.

3. НЯГТА БАРИСААТАЙГААР ХҮДЭЛХЭ

Д. ЖАЛСАРАЕВ, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ:

— Уран зохёолшод, уран зураашад хоорондоо холбоо барисаатайгаар хүдэлхэ тухай ходо хэлсэдэгбди. Һанаад үзэе. Буряадай уран зохёолой үндэһэ һуури табигша Хоца Намсараев уран зурааша Цыренжап Сампилов хоёр ехэ нүхэсэдэг байһан. Тиигээд тэрэ нүхэсэлыньшье зохёохы ажалдань нилээд ехэ нүлөө үзүүлдэг һэн.

Мүнөө манай уран зохёолшодой номуудые уран зураашад шэмэглэнэ. Тиигэжэ бидэнэр хамтын хэрэг хэнэ гээшэбди.

Уран зураашад, уран зохёолшод ходо уулзажа, зохёохы ажалайнгаа түсэбүүдые хаража, зүбшэн хэлсэдэг байгаа һаамнай, тон һайн бэлэй. Тиигэхэдээ ямар нэгэн ном гү, али альбом шэмэглэхэ, бэшэхэ хэрэгнай бүришье урагшатайгаар ябаха һэн.

Ж. БАТУЕВ, композитор, РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша:

— Манай уран зураашадай аха үетэн бэлигтэй залуушуулые һургаа, хүмүүжүүлээ гээшэ ха. Эндэ энэнь эли тодоор харагдана. Бидэнэр композиторнууд, уран зураашад, уран зохёолшод хүн зоной дунда түрүү үзэл суртал нэбтэрүүлхэ, гоё һайханай талаар ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хамтын хубитые оруулнабди.

Композиторнуудай бэшэһэн оперо, баледүүдэй табигдахада, уран зураашад тэдэниие шэмэглэнэ. Энэ талаар уран зурааша А. Тимин нилээд амжалтатай. Ингэжэ композитор, режиссер, уран зурааша гэгшэд суг хамта хүдэлхэдөө, ехэ амжалта туйладаг байна. Саашадаашье энэ холбоо барисаамнай батажаг лэ!

***

Съезд дээрэ республикын Уран зураашадай холбооной шэнэ правлени һунгагдаба. Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшээр Д.-Н. Дугаров һунгагдаа.

Буряадай уран зураашадай хоёрдохи съезд эмхитэйгээр үнгэрөө. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын нэгэ зал соо энэ съездэ зорюулагдаһан тусхай выставкэ эмхидхэгдэһэн байна. Буряадай уран зураашадай зурагуудай репродукци, элдэб альбом, зохёолнууд тухай статьянууд эндэ табигданхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Уран зураашадай съездэ зорюулагдаһан выставкын зал соо. 2. Съездын зал соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ „НАРАН“

Республикын хойто нютагуудай нэгэн — Баунтын аймагай Варваринска найман жэлэй һургуулиин бии болгогдоһоор найман жэл үнгэрбэ. Мүнөө үедэ тэрэ һургуули багшанараар гүйсэд хангагданхай. Тэрэ һургуулиин бии болгогдоһон сагһаа хойшо багшанарай коллектив һурагшадайнгаа һуралсалай шанарые дээшэлүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргаа. Жэшээнь, 1970—1971 онуудай һуралсалай жэлдэ бүхы һурагшадай һуралсалай шанар 87 процент байгаа. 1971—1972 онуудай һуралсалай жэлдэ 92 процент, удаадахи жэлдэнь 95 процент болоо һэн. 1973—1974 онуудай һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадые түгэсхэхэдөө, бүхы һурагшадай 96,7 процент һуралсалдаа амжалта түйлаа гэжэ дүн гаргагдаа.

Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай дэргэдэ эмхидхэгдэдэг курсада ябаһан һургагшанар ном зааха шадабариингаа шанарые нилээд ехээр дээшэлүүлээ. Гадна Баунтын аймоногой инспекторнүүд аймагайнгаа һургуулиин багшанарта туһалхын тула бэшэмэл дурадхалнуудые бэлдэдэг, хэшээлэй үргэдхэгдэһэн түсэб зохёодог.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулга болбол һурагшадай эрдэм бэлэдхэлэй шанарые нилээд дээшэлүүлнэ гэжэ һүүлэй жэшээнүүд гэршэлнэ.

Тус һургуулида үнинэй хүдэлдэг багшанар бии. Тэдэнэй нэгэн Валентина Васильевна Васенина болоно. Тэрэ хадаа эхин классай багша юм. Тэрэнние имагтал хамта хүдэлдэг багшанарынь бэшэ, мүн үхибүүд, түрэлхид хүндэлдэг. Валентина Васильевна ажалдаа ехэ анхаралтайгаар хандадаг, үүсхэл оролдолго гаргадаг хүнүүдэй нэгэн.

Найман жэлэй һургуули болгогдоһоор һаянайшье һаа, тэрэ коллектив өөрынгөө ёһо заншалтай болонхой. Һургуулида тусхай альбом бии болгогдонхой юм. Тэрэ альбом соо һургуулиин түүхэдэ хабаатай материалнууд суглуулагдадаг. Жэшээнь, 1905, 1917 онуудай революциин үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадаһан Волгин Василий Данилович гэжэ хүнэй ажабайдал тухай баян материал сугларанхай. Тэрэ хүн хадаа Баргажанай аймагта Совет засагай мандахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байха.

Һургуулиин эдир түүхэшэд дайнай болон ажалай ветерануудай намтарта хабаатай материал элбэгээр суглуулаа. Тиигэжэ һурагшад нютагайнгаа эрхим хүнүүд тухай һайнаар мэдэдэг болоо юм.

Мүн баһа уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад багшанарай хүтэлбэри доро соёл сурталай талаар ехэ юумэ хэжэ байдаг юм. Һургуулиин багша Петр Васильевич Серов уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаададаг залуушуулда жэшээ харуулан, зүжэгтэ, уншалгада бэрхэ байһанаа ходо харуулдаг. СССР-эй бии болгогдоһоор 50 жэлэй ойн һайндэрэй үедэ, мүн Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын тогтоһоор 50 жэлэй гүйсэһэн үдэрые тэмдэглэхэ үедэ Варваринска һууринай уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд нилээд һайхан концерт бэлдээ бэлэй. Тиигэжэ республиканска харалгада хабаадаһан коллектив аймагай болон республиканска харалгын жюрин гэшүүдэй һайшаалда хүртэһэн байна. Тиимэһээ Варваринска найман жэлэй һургуулиин уран һайханай бүлгэм Хүндэлэлэй грамотануудта, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртөө юм.

Тэрэ һургуулида сбор, үдэшэ, конкурс, элдэб харалга, фестиваль гэхэ мэтын үйлэ хэрэгүүд ходол болоһо байдаг. Тиимэ хэмжээ ябуулга үнгэргэдэг багшанар һургуулиингаа мүнөөдэрэй һурагшадай эстетическэ хүмүүжүүлгэдэ ехээр анхарал хандуулжа байдаг бшуу. Тэрэ хэрэгтэ һургуулиин шэмэглэл, классуудай досоо тала — бүхы юумэн нүлөө үзүүлдэг гэхэ хэрэгтэй.

Тус һургуулиин коллектив хоорондоо ехэ эбтэй. Тиимэһээ багша бүхэн хэшээлэйнгээ зорилгые гүйсэд бэелүүлхэ гэжэ оролдодог юм. Тэрэ оролдолгонь дэмы хосордоггүй гэжэ һурагшадай һуралсалай шанар гэршэлнэ бэшэ аал?

К. ГАБАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

Александр МЕДВЕДЬ:
„БАРИЛДААШАДАЙ ҺУРГУУЛИ БИИ БОЛГОХО ШУХАЛА ГЭЖЭ ҺАНАНАБ“

Мюнхендэ болоһон Олимпиин наададанай үедэ дүрэ буляалдалгын барилдаагаар хүндэ шэгнүүртэнэй дунда илажа гаран, алтан медальда хүртэхэ болоходоо, Александр Медведь «Рингерхалле» гэжэ ордон соохи барилдаанай жабдан дээрэ һэхэрэн һуужа, ковёрой шэгшэгые таалахадань, сугларгашад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа һэн. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнүүдтэ долоо дахин илаһан, Олимпиин гурбан наададанда амжалта түйлаһан суута спортсменые эдэнэр халуунаар амаршалаа. Тиин мүнөө ехэ спорттой хахасан, тэрэ илагдангүйгөөр барилдаанай жабданһаа бууба бшуу.

Мюнхенэй Олимпиадада һүүлшынхиэ хабаадахамни гэжэ Александр Медведь наададанай урда тээ хэлээ һэн. «Чемпионуудай чемпиондо» дуратайшуул энээндэнь этигэжэ ядаһаншье байха. 34 наһандаа эгээл бэлиг шадабарингаа орьёлдо хүрөөд ябаһанаа совет барилдаашадай командын капитан Олимпиин наададанай үедэ гэршэлэн харуулһан байна. Саашадаа үшөө олон илалтануудые түйлаха байха гэжэ мэргэжэлтэд хэлэдэг һэн. Тиигээшье һаань, дэлхэйн эгээл бүхэ барилдаашан алдар солынгоо орьёл дээрэ жабданһаа буужа, залуушуулда һууриня үгэхые шиидэһэн байгаа.

Мүнөө Александр Медведь юу хэнэб, ямар түсэбүүдтэйб?

Барилдахаяа болиходоо, тэрэ спортһоо холодоогүй. Дүрэ буляалдадаг совет барилдаашадай суглуулагдамал командын урдын капитан тэрэнэй тренер болоһон байна. Гадна Александр Медведь Белоруссиин барилдаанай федерацие толгойлдог юм. Хүндэ шэгнүүртэн барилдаашадые уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ бэлдэхэ гээшэ шухала удхашанартай гэжэ тэрэ тоолодог, гол анхаралаа хандуулдаг. Минскын радиотехническэ институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын доцент А. Медведь энэ темээр кандидадай диссертаци бэшэжэ байна.

— Научна хүдэлмэри соогоо юу шэнжэлнэбта?

— Хүндэ, хүндэшэг шэгнүүртэй барилдаашадай һорилгын онсо шэнжэтэй байһан тухай бэшэжэ байнаб. Иимэ онсо шэнжэнүүд бии. Гэбэшье манайда эдэ бүгэдэ һая болотор хараада абтадаггүй байһан юм. Жэшээлхэдэ, һорилго хэхэ үедөө би хүнгэн шэгнүүртэй барилдаашадтай хамта дүтын зайда гүйдэг байгааб. Сэхыень хэлэхэдэ, би түрүүлэн ерэдэг һэм, зүгөөр... Арбан шэгнүүр бүхэн өөр өөрын онсо шэнжэтэй. Спортсменшье, тренершье энээниие тоонгүй байха ёһогүй.

— Барилдаанай ковёр дээрэ таниие хэн халан абаба гээшэб?

— Энэ асуудалда харюусахань бэрхэтэйшэг байна. Бэлигтэй бэрхэ барилдаашад олон. Жэшээнь, манай суглуулагдамал командада ородог хүндэ шэгнүүртэй бэлигтэй бэрхэ залуу барилдаашад Нодар Модебадзе, Сослан Андиев ехэ амжалта, илалтануудые түйлажа шадаха. Түрүүшынхинь нёдондо жэл Европын чемпион болоо һэн. Хоёрдохинь аяар 1969 ондо эдиршүүлэй дунда дэлхэйн чемпионой нэрэ солодо хүртэһэн юм. Ехэхэн ерээдүйтэй ондоошье спортсменүүд бии.

— Ямар спортсменые ехэ ерээдүйтэй гэжэ тоолонобта?

— Нэн түрүүн бар хүсэтэй хүниие ехэ ерээдүйтэй гэжэ тоолодог байһанаа нюухагүйб. Мэргэжэл шадабаря дээшэлүүлжэ болохо. Хэрбээ набтар байбал яалтайб? Энэ дутагдалаа ямар аргаар, юугээр хүсэлдүүлжэ болохоб? Юрэдөө, бүхы юумэн өөрыншни абари зангһаа дулдыдаха байна. Зоримгой, хүсэл эрмэлзэлтэй, һүбэлгэн ухаатай барилдаашадта дуратайб.

— Хаанаһаа тэдэниие бэдэржэ олонобта?

— Хүүгэдэй спортын һургуулинуудта, эдир барилдаашадай секцинүүдтэ. Эдэнэй һорилгонуудта ходо ходо ошожо, бэлигтэй бэрхэнүүдэйнь хойноһоо хёрхоор адагладагби. Тэрээнһээ гадна, оронойнгоо элдэб хото городуудһаа олон бэшэгүүдые абадагби. «Танайда бэеэ һорижо болохо гээшэ гү?» — гэжэ булта даа асуудаг юм. Авторнуудыень харангүй, иимэ бэшэгүүдтэ харюусахань хүшэр байна. Тиигэбэшье эдэнэй зариманиинь Минскдэ ерэжэ, һорилго хэхэ аргатай болохо. Ушарынь юуб гэхэдэ, барилдаашадай һургуули Белоруссида бии болгохо шухала гэжэ тоолоноб. Тэрэ уласхоорондын классай спортсменүүдые бэлдэхэ байна.

— Ажал хэрэгтээ ямар аргануудые хэрэглэдэгбта?

— Нэн түрүүн шабиингаа эгээл һайн талыень элирүүлхые оролдодогби. Юундэб гэхэдэ, энэ шанарыень саашадань хүгжөөхэдэ, спортсмен ехэ амжалта түйлажа шадаха байна бшуу. Нэгэ аргаар бүхы хүнүүдые һорижо болохогүй. Юуб тэбэл, нэгэ нэгэндээ тон адли хүнүүд байдаггүй гээшэ ааб даа. Нэгэниинь— хүсэ шадалаараа, нүгөөдэнь —шамбай солбоноороо, гурбадахинь—арга мэхээрээ, дүрбэдэхинь—эдэ бүхы шэнжэ шанарые хамталан хэрэглэжэ, булижа гарадаг байна.

— Ямар шэнжэ шанар спортсмендэ гол шухала гэжэ тоолодогбта?

— Илалта түйлаха гэһэн хүсэл эрмэлзэл. Энээнгүйгөөр мүрысөөндэ хабаадаһанай хэрэггүй. Барилдаашад нэгэ нэгэнэйнгээ бэедэ халта хүрэхэтэйгөө сасуу, нүгөөдынгөө ямар бэлэдхэлтэй, хүсэ шадалтай байһые мэдээдхидэг юм. Иимэ мэдэрэл багатай һаа, илалта түйлахые хараалха гээшэ хүшэр байха.

— Үсөөхэн хүн барилдаагаар һонирходог гээшэ гү даа?

— Тиимэ бэшэ. Он жэлэй үнгэрхэ тума барилдаан улам хүгжэжэ байна. Һүүлшын Олимпиадада дзю-до гэһэн барилдаан нэмээ һэн. Удаадахи Олимпиин наададанда самбистнуудшье хабаадажа магадгүй. Барилдаан хүсэ шадал нэмээдэг, хүсэл эрмэлзэл хүмүүжүүлдэг юм. Энэмнай ёһотойл эрэшүүлэй спорт гээшэ. Теэд иимэ зүйл аад, олоной дура татахагүй юм аал?

— Спортсмен һорилго хэхээ болиходоо, ямар байдалда ородог бэ?

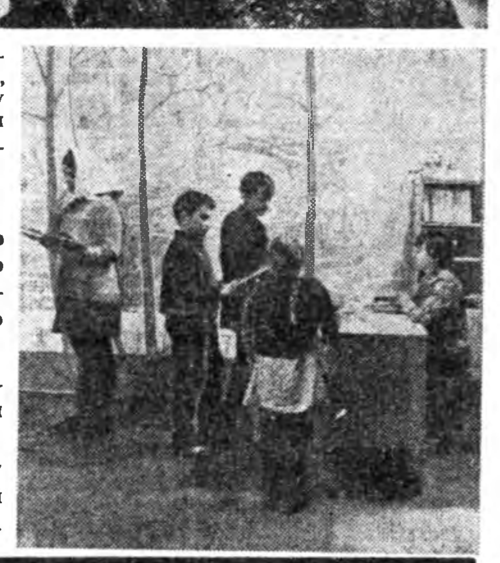
— Али бүхы мүрысөөндэ хабаадахаяа болиходоо, һорилго хэхээ арсаһан хүн спортсмен бэшэ гээшэ. Хэрбээ нам тухай асуубалтнай, би урдынхяараа эдэбхитэйгээр һорилго хэнэб гэжэ хэлэхэ байнаб. Минскын суглуулагдамал командатай хамта неделидээ дүрбэ дахин һорилго хэдэгби. Нэгэ үдэртэнь футбол, баскетбол наададаг, штанга үргэдэгби. Юрэдөө, мүрысөөндэ хабаадахаяа болиходом, шэгнүүрни нэмээгүй: тэрэл зандаа үлөө—114 килограмм.

Аркадий БРЖОЗОВСКИЙ.
(АПН).

Катайгын баялиг

ТАСС-ай фоторепортаж

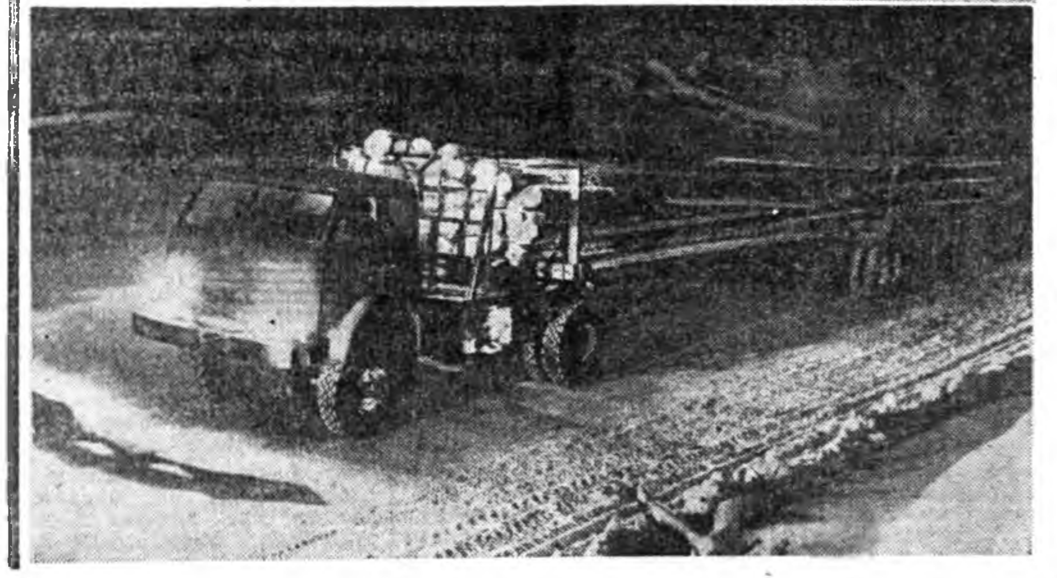

ТОМСКО ОБЛАСТЬ. «Томлеспром» нэгэдэлэй Катайгын леспромхоз жодоо, нарһан, хуһан, хуша гэхэ мэтэ 20 миллион шахуу кубометр модоной нөөсэтэй юм. Катайгын модые манай ороной предприятинууд үргэнөөр хэрэглэдэг, хари гүрэнүүдэй фирмэнүүд дуратайгаар худалдан абадаг.

Ажахын хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб, уялгануудые тэдэнэр амжалтатайгаар дүүргээ.

Катайгын модошод 1974 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Леспромхозой залуу хүдэлмэрилэгшэ Р. Алексеева; леспромхозой библиотекэ соо; модо шэрэһэн машинанууд.

УНШАГТЫ һонирхохо байхат

АЖАЛДА АЛДАР СО[ЛО]

Ажалай Алдар Солын ор[ден]нуудые уралан бүтээхэ бэл[дэ]хэл Ленинградтахи Моне[тно] дворой коллективтэ хэгдэ[жэ] дүүрэхэеэ байна. Гүрэнэй [энэ] шагнал һарын урда тээ ба[и] болгогдоо һэн. Нэгэ предпр[ия]тида, эмхи зургаанда, колх[оз]гү, али совхоздо шэн габь[я]тайгаар ажаллаһанайнгаа т[ү]лөө промышленностиин, тр[ан]спортын, барилгын хүдэлмэ[ри]шэд, элдэб палбаринуудай, [тү]лэдбэриин мэргэжэл шада[ба]ритад гурбан шататай Ажа[лай] Алдар Солын орденоор ш[аг]нагдаха юм.

Ажалай Алдар Солын ор[де]ниие бии болголго—гайхам[шаг]ушар мүн. Энэмнай КПСС-[эй] XXIV съездын Директивэн[үү]дэй үндэһөөр табигдаһан [тү]сэбтэ юһэдэхи табан жэл[эй] даабари амжалтатайгаар бэ[е]лүүлгэдэ ехэ нүлөө үзүүл[хэ]. Үнгэрэгшэ жэл энэ талаар о[н]со шэнжэтэй байгаа. Арад[ай] ажахын бүхы һалбаринууд[ай] совет хүнүүдэй габшагай ш[ам]лай жэл болоһо, түсэбтэ [та]бан жэлэй түүхэдэ бэшэгдэ[э].

Нёдондо түйлагдаһан а[м]жалтануудые Коммунис п[ар]ти, Совет гүрэн үндэрөөр с[ан]нээ һэн. Бүхэсоюзна социа[лис] мүрысөөнэй түрүүшүүл—хүд[эл]мэришэд ба мэргэжэлтэд, [ү]лэдбэриин хүтэлбэрилэгш[эд] Социалис Ажалай Геройн н[э]рэ зэргэнүүдтэ хүртөө, орден, м[е]дальнуудаар шагнагдаа. Х[э]хэн сагай үнгэрхэдэ, шэнэ о[р]деной— Ажалай Алдар Сол[ын] орденой түрүүшын кавал[ер]нүүдые оромнай магтаха, д[ур]дахал.

Эрхимүүдэй эрхимүүд [э]үндэр дээдэ шагналда хүр[тэ]хэ. Үнэн сэхэ, шэн габь[я]ажалаараа манай эконом[ики] бэхижүүлһэн, арад зоной с[оёл] культура дээшэлүүлһэн хүн[үү]дые парти, Совет гүрэн ур[ма]шуулан шагнаха байна.

«АЭРОФЛОДТО» ША[ГНАЛ] БАРЮУЛАГДАБА

Елисейскэ талмай дээр[э] «Аэрофлот» гэдэг түлөөлэл[гэ]тэ эмхиин дэргэдэ Пари[жай] хүн бүхэн тогтожо, һонирх[он] харадаг юм. Мрамор шулу[у]гаар гоёон шэмэглэгдэһэн нюур талань, мантан то[м] витринэнүүд, Улаан тал[май] диорама, В. И. Ленинэй пор[т]рет, «Аэрофлодой» самолё[ту]дай замуудые харуулһан дэ[л]хэйн карта хүнүүдэй анха[ра]л татана.

1973 ондо газаа, досоо т[ү]лаяа эрхим һайнаар, үзэс[хэ]лэн гоёор шэмэглэгдэнэй тү[лөө] энэ түлөөлэлгэтэ эмхи Пар[и]жай соведэй шанда, диплом[до] хүртөө.

«Граждан авиациин эл[дэб] компанинуудай 60 гаран б[ү]рое гоёон шэмэглэһэн байш[ан]— гэжэ архитектор-шэмэгл[эгшэ] шэ А. Готье-Делэ хөөрэнэ.— Тиигэбэшье «Аэрофлодые» ш[э]мэглэхэдээ, сэдьхэлээ е[хэ] ханааб. Эхилхынгээ урда т[ээ] Советскэ Союз ошожо, та[ны] ниислэл хототой танилсаа һ[эм].

Совет гүрэнэй үндэһэ һу[ури] табигша, вождь В. И. Лени[нэй] нэй образыень уран хурс[аар] бүтээхые ехэтэ оролдоо һ[эм]— гэжэ Франциин мэдэ[эжэ] уран зурааша Н. Леже хэ[лэ]нэ. — Тиихэдээ совет социа[лис] искусствын ёһо заншалнууд[ые] наринаар сахиха гэжэ хүс[эжэ] байнаб».

СТУДЕНТКА — РЕКОРДСМЕНКА

БОНН. 50 семестрэй тур[ша] соо лекцинүүдые шагнажа [ябаһан] һан студент басаган ФРГ-гэ[й] Гейдельбергскэ университе[д] һурана. Тиигэжэ шэнэ реко[рд] тогтоогоо гээд университе[дэй] захиргаан тэмдэглэнэ. Үнг[эрэ]һэн зуун жэлэй наяад ону[уд]та нэгэ студент 49 семест[рэй] турша соо энэ университе[д] һураһан байгаа.

Шэнэ рекордсменка ту[ха]хэлэхэ болоо һаа, университе[д]тэ һураха үедөө тэрэ гол тү[лэ]медицинэ шудална. Сэх[ые]хэлэхэдэ, мүнөө болотор [тэрэ]шье шалгалта барягүй [бай]һаар.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Дүүрбэдэхи, шиидхэхы: мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари, Нютаг нютагай һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хонишоной нэрэ хүндын хэрэг» — К. Мироновой статья. Фермэнүүдһээ абтаһан мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Эдир залуушуулые хүмүүжүүлэгшэ» — О. Березковой корреспонденци. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: А. Игумновай корреспонденци. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай Советскэ Союзай Герой, армиин генерал И. И. Федюнинскитэй уулзалга. 16.05 — Мультфильм (үнгэтэ). 16.15 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». Композитор Г. Гладков. 16.55 — «Чили: Эрхэ сүлөөтэ үдэр ерэхэл байха». Чилиин социалис партиин генеральна секретарь нүхэр Карлос Альтамиранын хөөрэлдөөн. 17.20 — 19.00 — Забһарлалга.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телевизионно газетэ. 20.00 — «Далайн ябаган сэрэг» — телевизионно фильм. 20.30 — Фильм-концерт.

«Орбита». 21.00 — «Белгородско областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Белгородско обкомой нэгэдэхи секретарь М. Т. Трунов дамжуулгада хабаадалсана. 21.45 — А. Корнейчук. «Память сердца» — Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ гүрэнэй театрай фильм-зүжэг. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — Спортын программа. 1. Санаар дэлхэйн чемпионат. (үнгэтэ). Эрэшүүлэй эстафетэ (4x10). Швециһээ дамжуулга. 2. Волейболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Радиотехник» (Ригэ). Эрэшүүлэй наадан. 21.10 — «Холо ойрын дуунууд».

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО — ХИЛЫН СААНАҺАА

СОФИ

СЭВ-эй комитедэй заседани

ТАСС

Научно-техническэ харилсаанай талаар СЭВ-эй комитедэй ээлжээтэ бэшэ заседани эндэ нээгдэбэ. НРБ-гэй, ВНР-эй, ГРД-эй, Кубын, МНР-эй, ПНР-эй, СРР-эй, СССР-эй, ЧССР-эй, мүн СФРЮ-гэй делегацинууд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

СЭВ-тэ хабаатай оронуудай харилсан туһалалсаха хэмжээ ябуулгануудай түсэб табилгатай холбоотой асуудалнууд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

ГАВАНА

Соёлой харилсаа холбоон

ТАСС

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам Куба дэлхэйн элдэб оронуудтай соёлой харилсаа холбоогоо улам үргэдхэнэ. Мүнөө 40 гаран орон Сүлөөтэ олтирогтой соёлой харилсаа тогтоонхой.

Энэ республика Советскэ Союзтай, мүн бусад социалис оронуудтай соёлой нягта холбоо барисаатай юм. Совет хореографиин уран бэлигтэн Кубын баледэй хүгжэлтэдэ ехэ туһа хүргэнэ.

ВАШИНГТОН

Али алинда ашагтай худалдаа наймаа хүгжөөхын түлөө

ТАСС

Советскэ Союзтай хэдэг худалдаа наймаагаа хүгжөөлгэдэ США-гай правительство ехэ анхарал хандуулдаг юм гэжэ США-гай худалдаа наймаанай министр Ф. Дент мэдүүлээ.

1973 ондо США-гай, СССР-эй хоорондын худалдаа наймаанай эрьесэ нилээд һайжарна гэжэ тэмдэглээд, саашадаа улам үргэдхэгдэхэ байха гэбэ.

Худалдаа наймаанай асуудалнуудые шиидхэдэг совет американ хамтын комиссиин түсэбэй үндэһөөр, хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ США-гай правительство ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаха байха гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

БЕЛГРАД

ЛЕНИНДЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН ВЫСТАВКЭ

ТАСС

В. И. Ленинэй ажабайдалда, ажал ябуулгада зорюулагдаһан выставкэ Загреб хотодо нээгдэбэ. Югославиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеран, Агуу ехэ Октябриин социалис революцида хабаадагша П. Грегорович выставкэ нээхэдээ, Ленинэй суртал һургаал имагта ехэ удха шанартай гэжэ хэлэбэ.

В. И. Ленинэй зохёолнууд, дэлхэйн пролетариадай агуу ехэ вождиин ажабайдал, ажал ябуулга тухай хөөрэһэн литература, олон тоото фото-зурагууд выставкэдэ табигдаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК

Чилиин патриодуудые сүлөөлхэ

ТАСС

Хэдэ хэдэн социалис оронуудай саг үргэлжын түлөөлэлгэтэ эмхинүүд ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймда бэшэг эльгээхэдээ, «ороһон мэдээнүүдэй ёһоор, Чилиин Национальна конгрессэй сенатор Луис Корваланай, Чилиин шорон түрмэнүүдтэ, тодорхойлон хэлэбэл, Досон гэжэ «үхэлэй олтирог» дээрэхи түрмэдэ тамалагдан хаагдажа байһан, Арадай нэгэдэлэй элитэ мэдээжэ бусад ажал ябуулагшадай бэе муудаад байна» гэжэ тэмдэглэнэ.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин ехэ нэрэ хүндэ ба эрхэнүүдые хэрэглэн, Луис Корваланиие, Арадай нэгэдэлэй бусад элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадые сүлөөлүүлхын тула дары хэмжээ абахыень бэшэгэй авторнууд ООН-ой Генеральна секретариие уряалба.

ГАВАНА

М. Р. РОДРИГЕС ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

СМК-гай Гүйсэдхэхэ бюрогой гэшүүн Мирта Роса Родригес Гавана провинцидахи Кубын Залуу коммунистнуудай союзай конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. СМК хадаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партиин үнэн туһалагша мүн гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Союзай гэшүүд марксистско-ленинскэ суртал һургаал гүнзэгыгөөр шудалха ёһотой гэжэ Мирта Роса Родригес хэлэбэ. Олониитэ залуушуулай эмхинүүдтэй, тодорхойлон хэлэбэл, Кубын дунда һургуулинуудай һурагшадай федерацитай, университедүүдэй студентнэрэй федерацитай холбоо барисаатайгаар СМК хүдэлмэрээ ябуулна.

ХАНОЙ

ДРВ-дэ хабарай тарилга эхилбэ

ТАСС

Мүнөө Вьетнамай газар дайда дээрэ амгалан байдалай хоёрдохи хабар эхилбэ. Барайгар тариха хүдэлмэри республикын поли дээрэ үргэнөөр ябуулагдана.

ДРВ-гэй Национальна суглаанай һаяхан болоһо дүүрэһэн сесси дээрэ тарияашадай үмэнэ горитой зорилгонууд табигдаба. Энэ жэлдэ барайгар тариха талмай хоёр дахин үргэдхэгдэхэ юм. Ороной засагай дээдын зургаанай уряада кооперативууд габшагай ажалаар харюусаба. Энэ хабарай тарилга түргэнөөр, эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдэжэ байна гэжэ республикын ниислэл хотодо ороһон мэдээсэлнүүд элирхэйлэн гэршэлнэ. Демократическа Вьетнамай хүдөө ажахын бүхы кооперативууд барайгарай тарилгада һайнаар бэлдээ. Засаг түрэнь оньһото олон техникэ, минеральна үтэжүүлгэ үгэһэн, уһалууриин һубаг каналнуудые сэбэрлүүлээ.

БОНН

Договор эсэслэн баталагдаа

ТАСС

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тараахагүй тухай договор эсэслэн баталха тухай хуулиие Баруун Германиин бундестаг олонхиин дуугаар баталан абаба. 355 депутат зүбшөөжэ дуугаа үгэһэн, 90 депутат буруушааһан байна.

СДПГ-гэй, СВДП-гэй гэшүүдһээ гадна, правительствода ородоггүй ХДС/ХСС партинуудай хэдэн депутат договорые һайшаажа дуугаа үгөө.

КАБУЛ

Хэлсээндэ гар табигдаба

ТАСС

Афганистанай Республикын Хүдөө ажахын ба ирригациин министерствын, Бүхэсоюзна «Сельхозпромэкспорт» гэжэ нэгэдэлэй хоорондын хэлсээндэ гар табигдаа. Тус хэлсээнэй үндэһөөр бэдэрэлгын хүдэлмэри Афганистанда эмхидхэхэдэнь, Советскэ Союз техническэ туһаламжа үзүүлхэ байна. Балх гэжэ хойто провинциин нютагуудые уһаар хангалга һайжаруулха хүдэлмэри хэгдэхэ. СССР-эй хилэ шадархи Аму-Дарья мүрэн дээрэ насосой станци барихаар хараалагдана.

Энэ провинцида уһалагдахаар 400 мянга гаран гектар газар бии.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшанда болоһон уулзалга

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахмитай, Саудовска Аравиин гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй министр О. Ас-Саккафтай Сагаан байшан соо уулзажа хөөрэлдэбэ. Гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер хөөрэлдөөндэ хабаадаа. Гүрэнэй секретарь Киссинджер һаяар Дүтын Зүүн зүгэй оронуудаар ябахаяа мордохо юм гэжэ мэдүүлээ.

ВЕНЭ

Эйзенштейнэй зохёол, бүтээлнүүдэй выставка

ТАСС

Совет элитэ мэдээжэ кинорежиссер С. Эйзенштейнэй графическа зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ Австриин ниислэлдэ нээгээд, амжалтатайгаар үнгэржэ байна. Элдэб фильмүүдтэ зорюулагдаһан эскизүүд, Мексикэдэ бүтээгдэһэн зурагууд, театрай хэдэ хэдэн эскизүүд эндэ табигданхай. Венэдэхи арадай уран зурагай һургуулида нээгдэһэн выставкэдэ Австриин ниислэл хотын хүн зон олоороо орожо харана.

КОТОНУ

К. Вальдхаймай мэдүүлгэ

ТАСС

ООН-ой Генеральна секретарь Курт Вальдхайм албанай хэрэгээр Нигерэй ниислэл хотодо ерэбэ гээд Ниамейһээ мэдээсэгдэнэ. Олон жэлэй туршада ган гасуур болоһонһоонь уламжалан, Африкын хэдэ хэдэн оронуудта хүшэр байдал тохёолдонхой гэжэ ООН һанаата болоно гээд, аэропорт дээрэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа, хэлэһэн байна. Эдэнэртэ туһа хүргэхын тула бүхы юумэн хэгдэхэ гэжэ ООН-ой Генеральна секретарь хэлээ.

КАИР

КАИРТА БАЯР ЁҺОЛОЛ БОЛОБО

ТАСС

1973 оной октябрь һарада болоһон дайнда хабаадагшадые тэмдэглэлгын баяр ёһолол Египедэй ниислэл хотодо үнгэргэгдөө. Египедэй Араб Республикын президент Анвар Сададай, сэрэгэй министр Ахмед Исмаил Алиин, дайнда шалгарһан солдадуудай, офицернүүдэй нэмэл машинануудта һуугаад, Арадай суглаанай байшан худар ерэхэдэнь, Каираи хүн зон халуунаар амаршалба.

Депутадууд, министрнүүд, сэрэгэй начальнигууд, хүндэтэ айлшад — Ливиин Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшэ М. Каддафи, Заир Республикын президент Мобуту Сесе Секо АРЕ-гэй Арадай суглаанай баярай заседанида хабаадалсаа.

Араб газар нютагуудые сүлөөлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэһэнэй түлөө ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ Арадай суглаана Х.

Бадаун депутадуудай үмэнэһөө баяр баясхалан хүргэһэн байна.

М. Каддафи, Мобуту Сесе Секо сугларгашадта хандан, амаршалгын үгэ хэлээ.

Удаа тээнь Египедэй Араб Республикын президент А. Садат үгэ хэлэхэдээ, Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэлдэнь Египедтэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэн араб оронуудай толгойлогшонорто, мүн баатар зоригтойгоор ороноо хамгаалһан сэрэгшэдтээ баясхалан хүргэбэ.

«Спортлотогой», «Спорт[лото-2-ой»] февралиин 20 Москвада үнгэргэгд[эһэн] ээлжээтэ тиражай дүнг[үүд] иимэ:

Спортлото» — 3 (акроба[тика]), 6 (баскетбол), 1[…] (велоспорт), 12 (уһанай [мо]торно спорт), 13 (уһан[ай] санын спорт), 40 (туризм[…]).

«Спортлото-2» — 14 ([во]лейбол), 16 (гимнасти[ка]), 18 (городки), 22 (конь[…]), 25 (сана-трамплин), […] (слалом).

Ээлжээтэ тираж февр[а]лиин 28-да үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

«СПОРТЛОТОГОЙ» ЭЭЛЖЭЭТЭ, ЗУРГААДАХИ ТИРАЖ ФЕВРАЛИИН 28-да МОСКВА ХОТОДО ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

Энэ тиражай карточканууд Улаан-Үдэдэ февралиин 28-най орондо февралиин 26 болотор, хүдөөгэй районуудта февралиин 25 болотор худалдагдаха.

Хүндэтэ нүхэд! «Спортлотогой» карточкануудые худалдан абажа, зургаадахи тиражда хабаадахаяа яарагты!

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной февралиин 22. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03352 Заказ № 00[…]